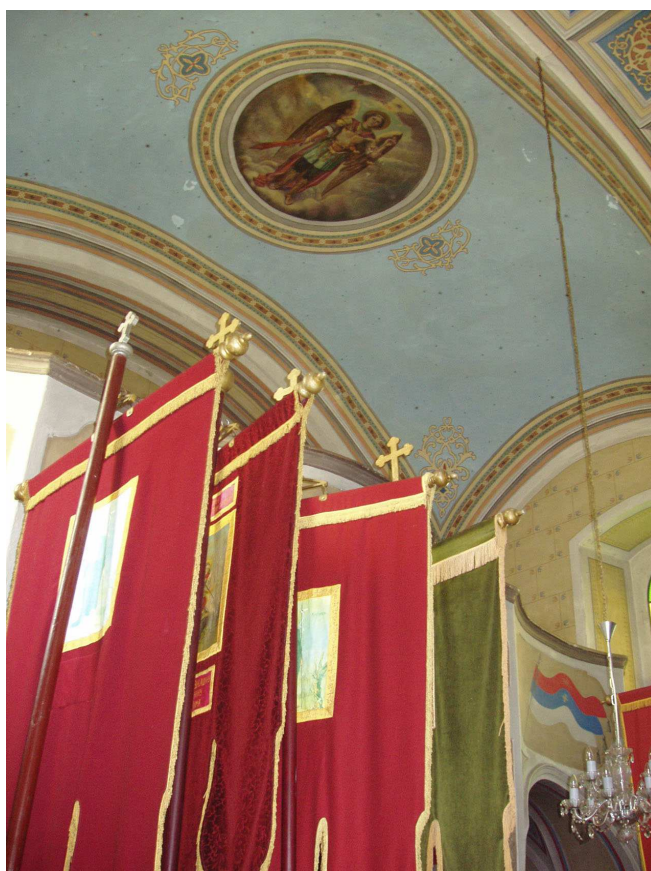

Inventar parohijske crkve Arhidakonata Stefana

2.3. Ciljevi prostornog uređenja naselja na području Općine

2.3.1. Racionalno korištenje i zaštita prostora

Uređenje prostora naselja treba temeljiti na optimalnim gustoćama koje neće biti manje od postojećih u izgrađenim dijelovima naselja, planiranju odgovarajućih prostora za javne sadržaje, te opremanju zemljišta komunalnom infrastrukturom.

1. Planiranje i uređenje prostora naselja mora obuhvatiti ne samo prostor i njegovo funkcionalno uređenje, već i sve pojave okoliša koje se pojavljuju u tom prostoru (vode, zrak, tlo, vegetacija, mineralne sirovine) i to ne samo kao površine nego i kao supstancu i međusobno djelovanje.
 2. Koristiti prostor i okoliš tako da ne dođe do njegovog nepovratnog uništenja, odnosno da se neobnovljivi i obnovljivi resursi koriste tako, da se omogući trajan i kvalitetan održiv razvoj i u vrijeme kada će ih koristiti i buduće generacije.
 3. Zaustavljanje nepotrebnog zauzimanja prostora za izgradnju naselja, odnosno građevinskog područja te na gradnju, rekonstrukciju i modernizaciju infrastrukturnih mreža,
 4. Prioritetno lociranje gospodarskih djelatnosti u već formiranim zonama tih djelatnosti, po potrebi uz nužna proširenja i tamo gdje infrastruktura to omogućava (povećanje građevnog područja u dubini parcele),
 5. Planiranje infrastrukturnih koridora uz prethodno ispitivanje kapaciteta i funkcionalnosti postojećih, s ciljem da se oni maksimalno iskoriste i poboljšaju. U slučaju odabira novih, potrebno je izbjegavati zauzimanja površina vrjednijih resursa.
 6. Građenje građevina izvan građevinskog područja mora biti tako da ne mogu nastajati nova naselja, ulice i grupe građevina, građevine uz obalu vodotoka, uz prometnice, uz vrijedno uređeno poljoprivredno i šumsko zemljište
 7. Građenje izvan građevinskih područja mora biti uklopljeno u krajolik s ciljem očuvanja prirodnog prostora – njegove konfiguracije, šuma, vrijednog poljoprivrednog zemljišta. Za takvo građenje je potrebno osigurati uvjete zaštite okoliša, a posebno odvodnje i zaštite voda, te zbrinjavanje otpada.
- Građenje na zemljištu I – V bonitetne kategorije može se odobriti samo iznimno.

2.3.2. Utvrđivanje građevinskih područja naselja

Prostorni plan Vukovarsko-srijemske županije predložio je način utvrđivanja građevinskih područja temeljem sljedećih kriterija:

- Građevinsko područje mora sadržavati podatke o iskorištenosti postojećeg,
- Obrazložiti zauzetost prostora po stanovniku,
- Osigurati prostor za razvoj naselja s tim da neizgrađeni dio građevinskog zemljišta iznosi do 15 % izgrađenog dijela građevinskog područja naselja
- Mogućnost povećanja stanovanja (GUP-ovima, UPU-ima i DPU-ima obvezno planirati i čuvati područja za stanovanje viših i srednjih gustoća),
- Mogućnost minimaliziranja građevinskog područja uz županijske ceste,
- Mogućnosti grupiranja poslovne, javne i društvene te mješovite namjene i formiranja centra naselja,

- Pri utvrđivanju građevinskih područja voditi računa o očuvanju i zaštiti vrijednih i osobito vrijednih poljoprivrednih površina, šuma, te zaštićenih objekata prirodne baštine.
- Iz dosadašnjim planom utvrđenih građevinskih područja isključiti zelene površine, te površine namijenjene za strukture koje se Zakonom o prostornom uređenju mogu graditi izvan građevinskog područja.
- Mjerama porezne politike potrebno je stimulirati korištenje zemljišta opremljenog infrastrukturom unutar građevinskog područja kao građevinsko, a ne kao poljoprivredno ili ono neprivedeno osnovnoj namjeni. Na taj način doprinijet će se svrsishodnijem korištenju građevinskog zemljišta, te prometne i komunalne infrastrukture unutar granica građevinskog područja.

Prilikom određivanja optimalne veličine i oblika građevinskog područja za svako naselje utvrđeno je:

- morfologija naselja,
 - topografske i reljefno-klimatske činitelje,
 - moguće pravce i načine širenja (razvoja) naselja,
 - sadašnji i planirani stupanj urbanizacije,
 - eventualne posebne uvjete korištenja, posebna ograničenja u korištenju i posebne mjere uređenja i zaštite,
 - pokrivenost infrastrukturom,
 - pružanje uz županijske ceste čije se trase neće izmješati,
 - obvezu izrade prostornih planova užeg područja, načine usmjeravanja,
 - izgradnje u pojedina područja, pripreme i uređenja zemljišta za izgradnju.
- Predvidjeti unutar građevinskog područja površine potrebne za organiziranje zona male privrede.

2.3.3. Unapređenje uređenja naselja i komunalne infrastrukture

UNAPREĐENJE UREĐENJA NASELJA

Glavni cilj i obveza vezani za unapređenje uređenja naselja preuzeti iz Prostornog plana Vukovarsko-srijemske županije odnose se na racionalno korištenje prostora za izgradnju naselja, odnosno određivanje građevinskog područja. Prostor za razvoj naselja mora biti utemeljen na nekoliko kriterija, od kojih su posebno važni optimalna gustoća stanovanja, argumentirane demografske i razvojne perspektive, očuvanje poljodjelskih, šumskih i vodnih resursa i optimalna organizacija naselja s naglaskom na uvjetovanost komunalnog infrastrukturnog opremanja. Ključni pravac preobrazbe općinsko središta je urbana obnova.

Iako Općina Borovo novim političkim i teritorijalnim ustrojem preuzima veće funkcije, granice građevnog područja nisu se povećavale u odnosu na prethodne planove već su definirane zone interpolacije (neizgrađeno građevno područje). Model mjestimičnog povećanja građevnog područja po dubini parcele primijenjen je radi boljeg korištenja komunalne infrastrukture i mogućnost povećanja gospodarskih djelatnosti unutar granica građevinskog područja, te time postizanje veće urbanizacije naselja.

- Poglavitito voditi aktivnu politiku uređenja seoskih naselja, a poglavitito općinskog središta s povećanjem stambenih, komunalnih i drugih standarda.
- Obnoviti i uređivati središte Borova, te objekte graditeljske baštine i njihovu okolicu, odnosno središta u ostalim naseljima, kao mjesta tradicijskog graditeljskog identiteta s

funkcijama usluga, kulture, kvartalnih djelatnosti i stanovanja.

- Usmjeravati novu stambenu i drugu gradnju u nedovoljno i neracionalno izgrađene dijelove općinskog središta, te u prostorne cjeline naselja koje su već opremljene komunalnom infrastrukturom i objektima društvenog standarda i povijesnu graditeljsku cjelinu Borova radi njegove obnove i zaštite.

Za centar općinskog središta Borovo kao i za zonu gospodarske namjene predvidjeti izradu detaljnih planova uređenja.

Obuhvat obavezne izrade detaljnih planova uređenja

KOMUNALNA INFRASTRUKTURA

- U svim naseljima komunalnu infrastrukturu prilagođavati potrebama koje proizlaze iz politike uređenja naselja vodeći pritom stimulativne mjere podsticanja interesa za stambenom izgradnjom u zonama koje su u prioritetu prema razvojnim planovima pojedinih naselja.
- Cjenovnom politikom stimulirati ulaganja u proizvodne pogone sa novim zapošljavanjem u općinskom središtu sa već izgrađenom, a nedovoljno iskorištenom infrastrukturom.
- Nastaviti i dovršiti modernizaciju telekomunikacijskih mreža u dijelovima naselja gdje još nisu modernizirane.
- Plinificirati područje Općine Borovo izgradnjom plinovoda od PE cijevi sustavom srednjeg tlaka prema novim uvjetima preuzimanja sa visokotlačnog državnog plinovoda.
- Povezati višestrukim petljama elektroenergetska postrojenja srednjeg napona, a na niskom naponu modernizaciju provoditi tako da se postojeće zračne mreže u naseljima zamjene podzemnim kabelima. Prioritetne aktivnosti na plinarskoj mreži su: izgraditi 110 kV dalekovode i trafostanice, dovršiti izgradnju 35/10 kV trafostanica i 35 kV dalekovoda te modernizacija 10 kV i 0,4 kV mreže. Osobito poboljšati elektroenergetsku situaciju jugoistočnog dijela Županije zbog poticaja gospodarskom razvoju.

- Provesti modernizaciju starih dijelova vodoopskrbnih mreža sa većim gubicima i osigurati veće zalihe vode.
- Do sada zapostavljenu izgradnju kanalizacijskog sustava odvodnje otpadnih voda podstaknuti izradom studije i investicijskih programa poglavito za općinsko središte uz obveznu izradu pročistača otpadnih voda.

Dalekovod 35 KV

3. PLAN PROSTORNOG UREĐENJA

3.1. Prikaz prostornog razvoja na području Općine u odnosu na prostornu i gospodarsku strukturu Županije

Prostorno razvojnu strukturu Županije karakterizira:

Budući razvoj Općine i dalje će se temeljiti na osnovnim poljoprivrednim resursima, te gospodarskim funkcijama vezanim uz proizvodnju i preradu poljoprivrednih proizvoda te razvoj industrije, malog i srednjeg poduzetništva. U pogledu značajnijih gospodarskih sadržaja i društvenih funkcija oslanjat će se prije svega na resurse grada Vukovara kao županijskog središta i Vinkovaca.

Poseban značaj u okviru prostornog razvoja imat će mjere zaštite pojedinih prirodnih resursa što ovom području otvara nove mogućnosti razvitka temeljenog na visokoj kvaliteti prirodnog okoliša te s tim u vezi proizvodnje ekološki čistih poljoprivrednih proizvoda i razvoju turizma.

- Mreža naselja Županije u kojoj se osjeća nedostatak gradova ili većih naselja koji bi mogli samostalno poticati vlastiti razvoj i razvoj svog gravitacionog područja. Za koncepciju optimalnog policentričnog razvoja i pravilan raspored žarišnih naselja potrebno je donijeti plan i sprovesti ga nizom poticajnih mjera sa razine Države u smislu uređenja naselja, komunalne infrastrukture, strukture naselja i njihovih djelatnosti u prostoru i poticaja za demografsku obnovu.
- Višegodišnji depopulacijski proces pograničnog i ruralnog prostora je problem kojem treba posvetiti osobitu pozornost. Usitnjavanje posjeda, neprimjerena izgradnja i znatan utjecaj na krajobraz posljedica su stihijske urbanizacije.
- Do značajnijih promjena u revitalizaciji naselja doći će se provedbom poticajnih mjera uređenja ruralnog prostora s prostornog, gospodarskog, socio-kulturnog, ekološkog i ekonomskog aspekta.
- Prostorni preduvjeti za neometani razvitak gospodarstva postoje, a usmjerenja prostornog razvoja i ekološka načela su odrednice u skladu s kojima se gospodarstvo treba razvijati.
- Infrastruktura od kapitalne važnosti nije na zadovoljavajućem stupnju razvoja
- Najvažnija cestovni pravci na području Općine Borovo su državna cesta D –519 prema Dalju (smjer sjever-jug) te lokalna cesta LC-46003 (smjer istok-zapad). U odnosu na prometno značenje. U odnosu na prometno značenje i u skladu s prometnim opterećenjima, potrebno je izvršiti uređenje županijske, lokalnih i nerazvrstanih cesta i uklopiti ih u prometnu mrežu Županije.
- Obnoviti željeznički promet na području Općine Borovo te isti povezati sa željezničkom mrežom Županije i države
- Elektroenergetski sustav Županije sačinjavaju distribucijsko područje „Elektra” Vinkovci, te Prijenosno područje Osijek. Planski cilj je da sustav bude povezan te da se dograđuje prema planovima koji su izradile stručne institucije.
- Sustav odvodnje otpadnih voda u ruralnim prostorima nije izgrađen, te je isti potrebno izraditi u planskom razdoblju s obaveznom izvedbom pročištača otpadnih voda.

- Sustav zbrinjavanja otpada potrebno je provoditi postepeno prema Studiji zbrinjavanja otpada Vukovarsko-srijemske županije. Najprije je potrebno sanirati postojeća «divlja» odlagališta otpada. Prostornim planom Vukovarsko-srijemske županije otpad s područja Općine Borovo odvozi se na odlagališta otpada u Općini Vukovar.
- Vodonosnik podzemne pitke vode od prirodnih resursa ima stratešku važnost. S obzirom na njegovo značenje u planovima gospodarstvenih aktivnosti i u korištenju stanovništva potrebno je osigurati dovoljnu količinu kvalitetne vode. Za zaštitu vodonosnika treba provoditi postojeće i donositi nove mjere o zonama sanitarne zaštite vodonosnika, kao i rješavanje problema izgradnje sustava kanalizacije i zbrinjavanje otpada te ograničenja uporabe kemijskih sredstava u poljoprivredi.
- Prirodna i kulturno-povijesna baština Općine do sada nije bila adekvatno vrednovana i iskorištena. Potrebna zaštita ne provodi se u dostatnoj mjeri te se ovo bogatstvo može ocijeniti kao djelomično ugroženo.
- Za očuvanje prirodnih i kultiviranih krajobraznih vrijednosti područja Općine sve aktivnosti i svi zahvati u prostoru moraju biti u skladu s razvojnim određenjima – racionalno korištenje i zaštita prostora.
- Primjerena zaštita prostora je u funkciji očuvanja zdravog okoliša kao i u funkciji razvitka.
- Za razvoj kontinentalnog turizma i rekreacije, potencijal Općine predstavljaju prirodni uvjeti: šume, vode, lovna područja i graditeljska baština.

Obala Dunava

3.2. Organizacija prostora i osnovna namjena i korištenje površina

Organizacija prostora određuje osnovne kategorije korištenja: poljoprivredne, šumske i vodne površine, površine naselja i površine prometno-infrastrukturnih koridora, unutar kojih se utvrđuju namjena i uvjeti uređenja i korištenja prostora, ovisno o njegovim značajkama. Osnovu prostorne organizacije čini općinsko središte sa svojom prometnom mrežom, te poljoprivredna, šumska zemljišta i rijeka Dunav kao najznačajniji razvojni resursi Općine.

Tlocrtna dispozicija Borova upućuje da je izgrađivano planski širenjem prometne strukture iz centra prometnom mrežom lokalnih cesta postavljenih ili okomito ili paralelno na državnu cestu D-519.

Današnji izgled općinskog središta daje dojam urbano zaokružene cjeline čijim uličnim koridorima dominiraju pojasi zelenih površina s visokim zasadima (drvoredi). Dio općinskog središta Borovo sastavljeno je od seoskih domaćinstava s tipologijom gradnje stambene građevine uz ulične poteze i gospodarskim sklopovima u unutrašnjosti parcele.

Neizgrađeni prostori uz javne sadržaje kao što su crkva, škola i športski sadržaji – prvenstveno nogometno igralište uređeni su kao parkovne površine ili su uz njih zasađeni drvoredi. Ovu zatečenu kvalitetu uređenja i u budućnosti bi svakako trebalo poštivati.

Organizacija prostora Općine Borovo sagledava se sa tri cjeline: istočna, središnja i zapadna.

Zapadni dio čine prvenstveno poljoprivredne površine (osobito vrijedno obradivo tlo P1).

U središnjem dijelu na jugu Općine nalazi se općinsko središte Borovo, dok je na sjevernom dijelu poljoprivredno zemljište (osobito vrijedno tlo P1).

Istočni dio uz rijeku Dunav uglavnom je pokriven šumskim područjem (šume gospodarske namjene) te manjim dijelom poljoprivrednim površinama (ograničeno obradivo tlo P3).

Prostor Općine se prema načinu korištenja dijeli na slijedeće kategorije:

1. Građive površine

1.1. Građevinska područja naselja unutar kojih se omogućuje gradnja

1.1.1. Stambenih zgrada

1.1.2. Pomoćnih građevina

1.1.3. Poslovnih građevina

1.1.4. Gospodarskih građevina bez izvora zagađenja

1.1.5. Gospodarskih građevina s izvorima zagađenja

1.1.6. Zgrada za javne potrebe

1.1.7. Građevine i uređaji prometne, komunalne i telekomunikacijske infrastrukture

1.1.8. Parkovi, zaštitno zelenilo, dječja igrališta i športsko rekreacijskih površina R1

1.1.9. Gospodarske građevine I 1 - proizvodne (pretežno industrijske)

1.1.10. Športskih i rekreacijskih građevina R

1.1.11. Turističkih i ugostiteljskih građevina T

- 1.2. Građevinska područja izvan naselja unutar kojih se omogućuje gradnja
 - 1.2.1. Gospodarskih građevina za obavljanje poljoprivrednih djelatnosti Ip
 - 1.2.2. Športskih i rekreacijskih građevina R
 - 1.2.3. Turističkih i ugostiteljskih građevina T

2. Negradive površine

- 2.1. Poljoprivredne površine
 - 2.1.1. Osobito vrijedno poljoprivredno tlo P1
 - 2.1.2. Ostala obradiva tla P3
- 2.2. Šumske površine
 - 2.2.1. Šume gospodarske namjene Š1
- 2.3. Vodne površine V
 - 2.3.1. Površine uzgajališta (akvakultura) H
- 2.4. Površine za eksploataciju mineralnih sirovina (pijesak) E3

3. Gradnja na negradivim površinama

Građevine, što se u skladu s člankom 42. Zakona o prostornom uređenju mogu ili moraju graditi izvan građevinskog područja, moraju se projektirati, graditi i koristiti na način da ne ometaju poljoprivrednu i šumsku proizvodnju, korištenje drugih objekata, te da ne ugrožavaju vrijednosti čovjekovog okoliša i krajolika.

Izvan građevinskog područja naselja, na području Općine Borovo može se odobriti izgradnja građevina koje po svojoj namjeni zahtijevaju izgradnju izvan građevinskog područja, kao što su:

- stambene i gospodarske građevine u funkciji obavljanja poljoprivrednih djelatnosti:
 - stambeno - gospodarski sklopovi (farme);
 - stambene građevine za potrebe stanovanja vlasnika i uposlenih djelatnika,
 - gospodarske građevine za potrebe biljne i stočarske proizvodnje,
 - poslovno turističke građevine za potrebe seoskog turizma,
 - industrijske građevine za potrebe prerade i pakiranja poljoprivrednih, proizvoda koji su u cijelosti ili pretežno proizvedeni na farmi.
 - građevine za uzgoj životinja (tovilišta);
 - spremišta u vinogradima i spremišta voća u voćnjacima;
 - ostave za alat, oruđe, kultivatore i sl.;
 - spremišta drva u šumama;
 - šumske, lugarske i lovačke građevine
 - staklenici i plastenici;
 - pilane;
 - prostori za sajmove stoke i prateći sadržaji
 - kompleksi solarnih kolektora i vjetrenjača
- športske, rekreacijske i zdravstvene građevine;
- građevine za istraživanje i iskorištavanje mineralnih sirovina;
- infrastrukturne građevine (prometne i komunalne);
- vojne i druge građevine od interesa za obranu zemlje i zaštitu od elementarnih nepogoda
- groblja

Iznimno, izvan građevinskog područja može se odobravati adaptacija, sanacija i rekonstrukcija postojećih stambenih i gospodarskih građevina koje su izgrađene na temelju građevinske dozvole, posebnog rješenja ili prije 15. 02. 1968., a ovim planom tretiraju se kao postojeća izgradnja izvan građevinskog područja.

3.2.1. Iskaz prostornih pokazatelja za namjenu površina

Pregled gradivih i negradivih površina prema namjeni dan je u slijedećoj tabeli:

ISKAZ PROSTORNIH POKAZATELJA ZA NAMJENU POVRŠINA					
		oznaka	ha	%	stan/ha
	Općina Borovo		2813,00	100	1,91
1.1.	Građevinska područja	GP			
1.1.1.	Pretežno stambeno mješovita		362,24	12,88	14,80
1.1.2.	Područje povremenog stanovanja		18,08	0,64	
1.1.3.	Javna i društvena		1,63	0,06	
1.1.4.	Gospodarska namjena proizvodna	I-E	11,83	0,42	
1.1.5.	Javne zelene površine		14,69	0,52	
1.1.6.	Športsko-rekreacijska	R	10,14	0,36	
1.1.7.	Ugostiteljsko-turistička	T	0,16	0,05	
1.1.8.	Groblje	G	3,47	0,12	
	UKUPNO		422,24	15,01	12,69
1.2.	Poljoprivredne površine	P			
1.2.1.	Osobito vrijedno obradivo tlo	P1	1646,26		
1.2.2.	Ostala obradiva tla	P3	198,40		
	UKUPNO		1844,66	65,59	
1.3.	Šumske površine				
1.3.1.	Šume gospodarske namjene	Š1	274,40		
	UKUPNO		274,40	9,74	
1.4.	Ostale poljoprivredne i šumske površine				
1.5.	Vodne površine	V-H	228,70	8,13	
1.6.	Ostale površine		43,00	1,53	
	OPĆINA UKUPNO		2813,00	100	1,91

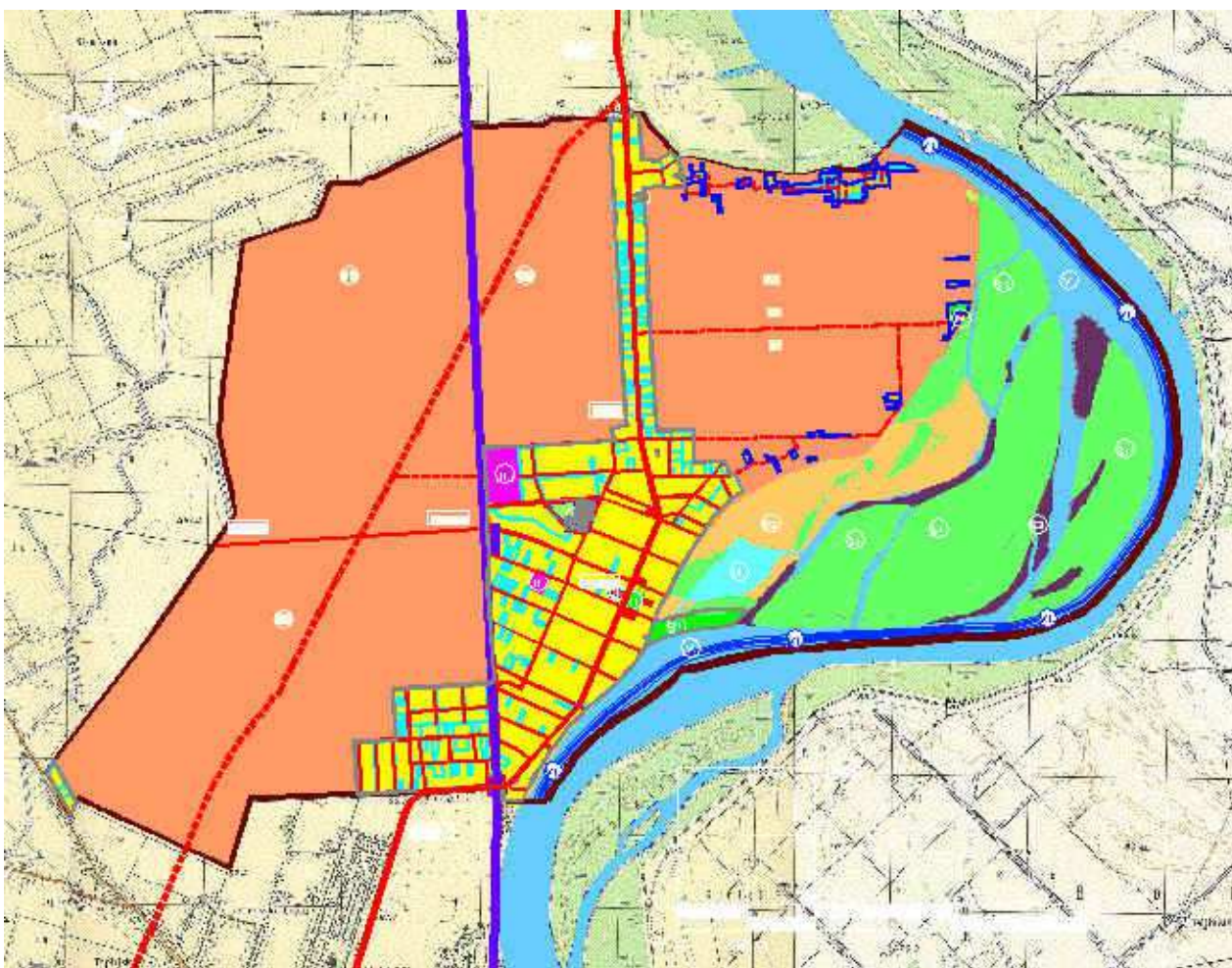
Prema Izmjenama i dopunama Prostornog plana bivše Općine Vukovar (1988. godina) površina građevinskog područja Općine Borovo iznosila je 4,40 km² ili 440 ha.

KOMENTAR

Prema prostornom planu uređenja Općine Borovo ukupna površina građevinskog područja iznosi 422,24 ha, što u odnosu na prethodno navedeni plan iznosi 95,96 %. Uzimajući u obzir i planiranu zonu gospodarske namjene te zonu sporta i rekreacije, ukupno smanjenje građevinskog područja prema ovom planu je i veće.

Jedna od osnovnih smjernica pri izradi Prostornog plana uređenja Općine Borovo je bila i maksimalna zaštita odnosno očuvanje poljoprivrednih površina i to naročito osobito vrijednog obradivog tla koje zauzima najveću površinu na području općine (1646,26 ha).

Planirane zone za izgradnju lociraju se tako da se formira cjelovito područje naselja i maksimalno koriste slobodne površine za gradnju uz formirane ulične poteze naselja kompletno infrastrukturno opremljene. Uz planiranu zonu gospodarske namjene koja će se morati kompletno infrastrukturno opremiti i za nju izraditi Detaljni urbanistički plan uređenja formirana je i jedna veća zona pretežno stambeno mješovite namjene radi korištenja buduće navedene infrastrukture.

Korištenje i namjena površina

GRAĐEVINSKA PODRUČJA NASELJA

Građevinska područja naselja utvrđivana su u skladu s obvezama iz Prostornog plana Vukovarsko-srijemske županije i ciljevima prostornog razvoja i uređenja ovog prostora, a u odnosu na postojeći i planirani broj stanovnika, gustoću stanovanja, izgrađenost, iskorištenost i gustoću izgrađenosti, obilježje naselja, vrijednosti i posebnosti krajobraza, prirodnih i kulturno-povijesnih cjelina.

Analizom dosadašnjih demografskih kretanja i prognoza uočena je tendencija prestanka smanjenja stanovnika. Građevinska područja su utvrđena prema gustoći stanovanja od 10-20 st/ha ovisno o tipu naselja (gradsko, prigradsko i seosko). Općinsko središte Borovo ima gustoću stanovanja 14,80 st/ha.

Znatnija korekcija građevinskih područja koja su bila određena dosadašnjim prostornim planom odnose se na očuvanje vrijednosti i posebnosti krajobraza i prirodnih cjelina (vrijedno poljoprivredno zemljište i šume), dakle njihovo smanjenje, te povećanje u slučaju utvrđene potrebe za izgradnju zona mješovite namjene (mala privreda).

Također je izvršena i analiza izgrađenosti i iskorištenosti dosadašnjih građevinskih područja, te su utvrđene izgrađene površine i ne izgrađene površine unutar granica građevnog područja. Sve neizgrađene površine unutar naselja Borovo uz formirane i komunalno opremljene ulice.

Ukupna površina za izgradnju na području Općine Borovo iznosi 422,24 ha, od čega građevna područja izvan granica građevnog područja naselja iznose 18,08 ha, što čini 4,28% ukupne površine za izgradnju, a namijenjeno je povremenom stanovanju odnosno izgradnji kuća za odmor.

Prilikom utvrđivanja građevinskih područja osnovna intencija je bila omogućiti izgradnju po dubini građevinskog područja, tako da se zaokruži i koncentrira građevinsko područje naselja, te time smanje troškovi komunalnog opremanja. Ujedno, ovakav način izgradnje omogućuje i očuvanje vrijednog poljoprivrednog zemljišta.

Unutar granica građevnog područja općinskog središta Borovo planirana je zona male privrede na površini 11,83 ha za koju se predviđa izrada detaljnog plana uređenja što je sukladno odredbama Prostornog plana Vukovarsko-srijemske županije.

IZGRAĐENE STRUKTURE VAN GRAĐEVINSKOG PODRUČJA

Odredbama članka 42. Zakona o prostornom uređenju (Narodne novine, br. 30/94 i 68/98) određene su građevine koje je moguće izgraditi van građevinskog područja. Stoga su u nastavku navedene sljedeće postojeće i planirane strukture koje je moguće graditi van građevinskog područja izuzev građevina proizvodno-poslovne namjene.

POVRŠINE ZA ISKORIŠTAVANJE MINERALNIH SIROVINA

U istočnom i jugoistočnom dijelu Općine Borovo uz rijeku Dunav nalaze se eksploatacijska polja pijeska. Po završetku eksploatacije ovu zonu treba sanirati, tako da se prenamjeni u sadržaje vezane za turizam, šport, ribolov i sl.

SPORTSKO-REKREACIJSKA NAMJENA

Uz već izgrađene i planirane (dosadašnjim i budućim prostornim planovima) površine za šport i rekreaciju unutar naselja predviđene su i one izvan građevinskog područja naselja..

- Predviđa se takva zona na području izgradnje lovačkog doma kao sjedišta lovnog turizma s ostalim pratećim sadržajima za sport i rekreaciju.
- Sportsko-rekreacijska zona na južnom dijelu Općine na obali Dunava riješit će se Detaljnim urbanističkim planom u okviru centra Borova (područje Balenica).
- Za budući razvoj turizma posebnu pažnju treba obratiti uređenju Borovske ade sa izgradnjom primjerenih pratećih objekata, te istu povezati s kopnenim dijelom Općine Borovo preko dunavskog rukavca

Ovim planom definirani zahvati u prostoru neće remetiti kvalitetu izrade navedenog plana, jer se svojom namjenom uklapaju u osnovne ciljeve razvoja tog područja. Minimalne površine predviđene za izgradnju na tom području uz već postojeće sadržaje mogu samo potaknuti brži razvoj turističke djelatnosti Općine Borovo, što je jedan od bitnih ciljeva izrade ovog Prostornog plana.

Buduća sportsko-rekreacijska zona – područje Balenica

Pogled na Borovsku adu

POVRŠINE INFRASTRUKTURNIH SUSTAVA

U površine infrastrukturnih sustava ubrojene su površine koje zapremaju prometnice i njihovi koridori, te građevine komunalne infrastrukture izvan građevinskog područja naselja.

Ukupna površina infrastrukturnih sustava na području Općine iznosi 0,31 km² ili 1,10% ukupne površine Općine.

Za komunalne linijske infrastrukturne sustave (dalekovodi, plinovodi i sl.) površina nije navedena iz razloga što su za koridore istih predviđeni određeni uvjeti korištenja prostora, a ne i namjena.

GROBLJA

Na području Općine Borovo nalazi se jedno groblje u općinskom središtu ukupne površine 3,47 ha.

Navedeno groblje je već postojeće, a unutar zone predviđen je prostor za njegovo širenje.

Ulaz u groblje

POLJOPRIVREDNE POVRŠINE

Obradive poljoprivredne površine na području Općine Borovo zauzimaju površinu od 18,45 km² ili 65,59 %, ukupne površine Općine a mogu se podijeliti na:

- osobito vrijedno obradivo tlo (16,46 km² ili 58,51% ukupne površine Općine), a to se područje nalazi poglavito na zapadnom dijelu Općine, te djelomično u sjevernom dijelu istočnog dijela Općine
- ostalo obradivo tlo (1,984 km² ili 7,05% ukupne površine Općine), a to se područje nalazi u jugo-istočnom dijelu Općine

Ove površine imaju isključivo poljoprivrednu namjenu, a na njima je moguće izgrađivati samo građevine određene člankom 42. Zakona o prostornom uređenju, među kojima poljodjelske, peradarske i stočarske farme.

ŠUMSKE POVRŠINE

Na području Općine Borovo šume zauzimaju 2,744 km² ili 9,75%, ukupne površine Općine, a zastupljene su šume gospodarske namjene . šumsko područje nalazi se u istočnom dijelu Općine uz rijeku Dunav i njegove rukavce

OSTALE POLJOPRIVREDNE I ŠUMSKE POVRŠINE

U ostale poljoprivredne i šumske površine ubrojene su neobradive površine i manji šumarci, koje se ovim planom i dalje zadržavaju radi zaštite identiteta vrijednog prirodnog krajolika. Njihova površina iznosi 0,12 km² ili 0,43% ukupne površine Općine.

VODNE POVRŠINE

Na području Općine Borovo vodne površine zauzimaju ukupno 2,287 km² ili 8,13% ukupne površine Općine. Najznačajnija vodna površina je tok rijeke Dunava sa svojim rukavcima na krajnjem istoku Općine, te kanalska mreža na zapadnom dijelu Općine.

Pogled na Dunav prema Vukovaru

3.3. Prikaz gospodarskih i društvenih djelatnosti

3.3.1. Gospodarske djelatnosti

INDUSTRIJA I OBRT

Jači razvoj industrije očekuje se realizacijom zona industrije male privrede za koje će se izraditi Detaljni urbanistički plan. Predviđena zona smještena je na istočnom dijelu općinskog središta Borovo, a zauzima površinu od 11,80 ha. Takva lokacija neće ugrožavati kvalitetu življenja u ostalim područjima naselja, s obzirom na dominantnost sjevernih vjetrova na tom području. Odabir upravo tog lokalitete determinirana je razvijenom infrastrukturom (uz postojeću željezničku prugu).

Značajniji industrijski objekti na području Općine su: mlin za preradu žitarica, mesna industrija te većih broj manjih pogona i obrta, te poduzeća uslužnih djelatnosti. Industrija se treba intenzivirati i nastojati potencirati razvitak malog i srednjeg poduzetništva. Na području Općine djeluje veći broj privrednih subjekata i obrtnika.

Mehaničarsko trgovački obrt «Erceg»	Trgovački obrt «Baja»
Trgovački obrt «Labud»	Trgovački obrt «Bijeli labud»
Grafički obrt «Fist»	Trgovački obrt «Dejan»
Obrt za proizvodnju pl. Vrećica»Kristina»	«Strojoremont» d.o.o.
«Larix» d.o.o. Stari Mikanovci	«Sedes» d.o.o. Vukovar
Ugostiteljski obrt disco bar «Aida»	Trgovački obrt «Olimp» p.j.br.2
Ljekarna Kojin	Trgovački obrt «13 April»
Vulkanizersko trgovački obrt «Saša»	Dom zdravlja Vukovar
H.T.d.d. Telekomunikacijski centar Vukovar	H.P. d.d. sr.poš. Vukovar
«Flag export import» d.o.o. Našice	«Protein» d.o.o. Bobota pr.br.2
Veterinarska stanica Vukovar d.d.»	«Domil» d.d. u stečaju
Pekarsko trgovački obrt «Sotoriva»	Kamenorezački obrt «Mermer»
Obrt za slatkovodni ribolov «Maja»	«Vupik» d.d Vukovar
Obrt za proiz. oblandi i trgovina «Nebojša»	Frizerski obrt «Jasenka»
Stomatološka ordinacija P. Tomić	Kamenorezački obrt «Impala»
Automehaničarski obrt «Nešo»	«Velepromet» d.d. Vukovar pr.br. 17
«Velepromet» d.d. Vukovar pr.br. 18	Kamenorezački obrt «Granit Komerc»
Obrt za proiz.,preradu i kon. mesa «Bođirković»	Trgovački obrt «Arka»
Trgovački obrt cvjećara «Mimoza»	Autopraonica «Sjaj»
Trgovački obrt «Savić»	Trgovački obrt «Neven»
Trgovački obrt «Zenit»	Cvjećara «Jasmin»
Trgovački obrt «Đurđevak»	«Maturus» d.o.o.
Trgovački obrt «Dragana»	Pekarski obrt «Joki»

RUDARSTVO

Na području Općine Borovo eksploatira se pijesak uz rijeku Dunav u zoni Balenice. Eksploatacija pijeska zahtjeva i sanaciju istog područja po prestanku aktivnosti.

Eksploatacija pijeska

POLJOPRIVREDA

Usprkos ograničenja, poljoprivredni sektor kako Vukovarsko-srijemske županije tako i Općine Borovo pokazao se vrlo elastičnim i u najtežim uvjetima. Osobito mu je visok stupanj tehničke-tehnološke stručnosti i osposobljenosti.

Od presudnog je značaja za razvoj poljoprivrede kao najvažnije gospodarske grane ovog područja kvaliteta poljoprivrednog zemljišta.

Osobito vrijedno obradivo tlo nalazi se na zapadnom i sjevernom dijelu Općine.

U razvoju poljodjelske proizvodnje očekuje se prijelaz s ekstenzivnog na intenzivni način proizvodnje, a u okvirima koncepta održivog razvoja. Pri realizaciji ovog cilja potrebno je voditi računa o:

- racionalnom korištenju poljoprivrednog tla,
- onemogućavanju korištenja kvalitetnog zemljišta za nepoljoprivredne svrhe,
- saniranju devastiranog poljodjelskog tla nakon eksploatacije,
- usmjeravanju i poticanju proizvodnje zdrave hrane i na tržištu prepoznatljivih proizvoda,
- unapređenju obiteljskog poljodjelskog i proizvodnog gospodarstva koji treba biti jedan od instrumenata ne samo zaustavljanja depopulacije područja Općine, već povećanja broja stanovnika
- iskorištavanju postojećih obradivih površina i privođenju namjeni zapuštenih površina.

Sitnija obiteljska poljoprivredna gospodarstva moraju tražiti radno intenzivnu proizvodnju kao što su povrće, voće, vinova loza, cvijeće, sitna stoka i sl. Kod svih obiteljskih gospodarstva mora se postići maksimalna iskorištenost zemlje, strojeva, radne snage, znanja, proizvodno-tehnološkog ili iskustva, jer samo takovi uvjeti proizvodnje obećavaju opstanak u svjetskoj konkurenciji.

U ekonomskom pogledu mora se postići ili težiti postizavanju optimalne ravnoteže između visine i količine proizvoda i troškova proizvodnje jer to osigurava najprofitabilniju proizvodnju.

Da bi se ovo postiglo treba pružiti i omogućiti stručno i praktično proizvodno usavršavanje. Mjere agrarne politike države, kao i kreditna politika moraju omogućiti pretvorbu postojećih u suvremena obiteljska poljoprivredna gospodarstva.

Površine obradivog zemljišta po kulturama

Kultura	Livada	Oranice	Pašnjak	Vinogradi	Voćnjak
Površina (ha)	0,40	1546	159,00	29,70	109,90

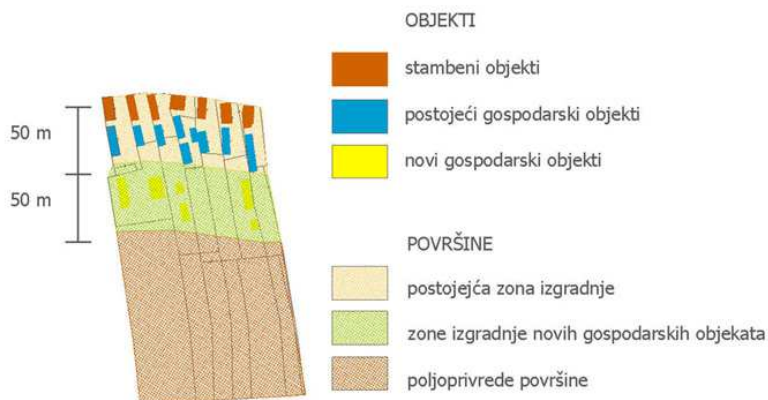
Ukupna obradiva površina: 1845,00 ha.

Razvoj gospodarstva na lokalnoj razini temeljit će se na obiteljskim poljoprivrednim gospodarstvima koja će se u razvoju oslanjati na velike poduzetnike odnosno trgovačke sustave. Najveći udio na području Borova imat će poljoprivredne i prerađivačke djelatnosti. Razvoj suvremenih obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava i malih fleksibilnih tvrtki čija se proizvodnja bazira na raspoloživim prirodnim resursima omogućit će efikasno korištenje ukupnih ekonomskih potencijala.

Ova načelna opredjeljenja neće se moći ostvariti primjenom rigoroznih uvjeta za gradnju objekata u funkciji poljoprivredne proizvodnje (silosa, sušara, tovilišta itd.), kakvi su postavljeni u važećim planovima. Ti su rigorozni uvjeti nerijetko onemogućavali realizaciju pojedinih razvojnih programa. Stoga se u izradi Prostornog plana Općine Borovo kao prioritet nameće rješavanje ovog pitanja, odnosno iznalaženja uvjeta za gradnju objekata u funkciji poljoprivredne proizvodnje kojima će se omogućiti realizacija razvojnih programa uz istovremenu zaštitu kvalitete življenja u susjednim objektima.

U tu svrhu Prostornim planom uređenja Općine Borovo u njenom istočnom dijelu planira se uz gospodarsku prometnicu u smjeru zapad – istok potpuno infrastrukturno opremljenu omogućiti gradnja građevina u funkciji obavljanja poljoprivrednih djelatnosti napose gospodarskih sklopova (farme- Crni put).

U poglavlju 2.2.2. odabir prostorne i gospodarske strukture detaljno je elaborirana prostorna struktura naselja na području Općine, te prijedlog za njeno širenje u zonu neposredno uz izgrađeno građevinsko područje naselja. Ovim prijedlogom se na primjeren način rješava problem širenja obiteljskih gospodarstava.

Oranica i voćnjak

PROJEKCIJA RAZVITKA POLJOPRIVREDNE PROIZVODNJE

U projekciji razvitka poljoprivrede prema prvom scenariju (I), predviđeno je aktiviranje dijela proizvođača s posjedom većim od 3 ha u poljoprivredi s proračunom zadovoljavajućeg doprinosa pokrivača za 2 radno aktivna člana (26.000 kn po uposlenom godišnje), s investicijama u gospodarstvima posjeda većeg od 8 ha. Na drugim gospodarstvima bi se različitim mjerama i aktivnostima samo donekle korigirala postojeća tehnologija za manje pomake u prinosima i prirastu proizvodnje.

Prema drugom scenariju (II) provela bi se značajnija ulaganja koja bi obuhvatila dopunu kapaciteta oko 1/3 gospodarstva s posjedom većim od 3 ha. Ovaj scenarij bi se mogao provesti samo u uvjetima osiguranja planiranih izvora sredstava, te uključivanja navedenih gospodarstava u ciljani razvitak.

U trećem scenariju (III) se predviđa značajnije poslovno povezivanje proizvođača u strukovne ili poslovne udruge radi zajedničkog nastupanja na tržištu, te ostvarenja dodatnog dohotka. Predviđeno je intenzivnije korištenje i veća učinkovitost službi stručne podrške, a očekuje se porast posjeda aktiviranih gospodarstava na račun dijela gospodarstva s posjedom manjim od 1 ha.

Realni bi rast proizvodnje u općini prema scenariju I i II bio relativno lako izvediv u srednjoročnom razdoblju (5-10 godina), a za ostvarenje scenarija III potrebno je ispunjenje većeg broja zahtjeva. Tako u ovoj analizi scenarij III možemo uzeti kao potencijalnu vrijednost kojoj na području Općine treba težiti u dugogodišnjem planu razvitka.

ŠUMARSTVO

274,40 ha odnosno 9,74% površine Općine Borovo zauzimaju šume gospodarske namjene. Veće šumske površine su u državnom vlasništvu i njima gospodari Javno poduzeće Hrvatske šume tako da lokalne vlasti nemaju direktan utjecaj na njihovo gospodarenje. Šume predstavljaju zbog svojih ekoloških vrijednosti i značajan potencijal za razvitak lovnog, izletničkog i rekreacijskog turizma koji tu postoji već nekoliko desetljeća, ali nije u dovoljnoj mjeri valoriziran.

TURIZAM

Uvažavajući neke od odrednica projekta županijskog odbora za turizam, te sagledavajući realne mogućnosti turističke ponude Općine Borovo ovim Prostornim planom predloženo je jače afirmiranje seoskog turizma, lovnog i ribolovnog turizma i sportsko-rekreacijskog turizma. Ovim planom omogućuje se izgradnja zahvata u prostoru u svrhu obavljanja seoskog turizma, kako unutar građevinskog, tako i izvan građevinskog područja pod posebnim uvjetima određenih odredbama za provođenje. Područja vrijednih prirodnih krajolika, šume, objekata graditeljske baštine, te sportsko-rekreacijske zone, lovstvo i ribolovstvo valja turistički aktivirati.

Kao najznačajniji turistički resurs Općine Borovo je pojas uz rijeku Dunav sa svojim rukavcima. Područje uz rijeku Dravu ima zbog svojih ekoloških vrijednosti međunarodno značenje.

Ovim Prostornim planom već su zacrtane početne točke u realizaciji razvitka turizma na tom području, a to su: područja oko Lovačkog doma u izgradnji, te sportsko-rekreacijska zona uz Dunav. Lovstvo, odnosno lovni turizam jedan je od potencijala ove Općine, posebice u dijelovima Općine koji su nepristupačni i zato pogoduju divljači.

Lovno područje

UGOSTITELJSKO-TURISTIČKI OBJEKTI

Ug. obrt caffe bar «Lion»
sala za zabavu i sl. prigode
Ug. obrt objekt brze hrane tip II «Sims»
Ug obrt caffe bar slastičarna «Fontana»
Caffe bar «Parenzzo»

Ug obrt caffe bar «Armani»
Kladionica «Žderić» d.o.o.
Ug obrt caffe bar «SM»
Ug obrt bistro «SM»
Ug. obrt «Caffe bar kod Lole»

U Školskoj ulici na broju 3 gdje se trenutno nalazi zadruga izgradit će se motel kapaciteta 20 ležaja, sa svim pratećim prostorima.

Zadruga

Studija motela

3.3.2. Društvene djelatnosti

Uzimajući u obzir mrežu društvenih djelatnosti na području Vukovarsko-srijemske županije proizlazi da je u nekim segmentima ona dovoljno disperzirana u prostor, dok za neke usluge treba proširiti mrežu po cijeloj Županiji. Prednost trebaju imati zdravstvene usluge i obrazovanje. U narednom razdoblju treba nastojati osigurati uvjete za nesmetani razvitak i funkcioniranje sljedećih djelatnosti:

Predškolski odgoj: postojeća zgrada Dječjeg vrtića u potpunosti zadovoljava po svom kapacitetu potrebe mještana Općine Borovo, jer je trenutačno zaposjednutost samo 50% njegovog kapaciteta.

Osnovno obrazovanje: postojeća zgrada Osnovne škole ima kapacitet 850 učenika, a istu trenutno pohađa njih 400, te je očito da svojim kapacitetom u potpunosti zadovoljava potrebe stanovništva Općine Borovo i u budućem razdoblju. Osnovna škola ima zadovoljavajući broj vanjskih sportskih terena, te sportsku dvoranu koja također svojim kapacitetom zadovoljava sadašnje potrebe kao i potrebe u budućem razdoblju.

Zdravstvo i socijalna skrb: u oblasti zdravstva treba omogućiti viši standard pružanja usluga te posebno organizirati sustav zbrinjavanja starijeg pučanstva i osoba. Na području Borova postoje dvije ambulante zdravstvene zaštite u smislu primarne zdravstvene zaštite i apoteka. Planira se poboljšanje kvalitete usluge i zdravstvene zaštite.

Općina Borovo ima i veterinarsku ambulantu čije će usluge trebati prilagoditi razvoju stočarske proizvodnje na području Općine.

Apoteka

Veterinarska stanica

Kultura: U oblasti kulture treba poticati utemeljenje područnih kulturnih centara u općinskom središtu koji će omogućiti izravno učešće stanovništva u suvremenim umjetničkim kulturnim zbivanjima.

Uz postojeće objekte namijenjene za kulturne djelatnosti u centru Borova planira se na Trgu palih boraca broj 1 i 2 planira se izgradnja polivalentne kino dvorane s prostorima za ostala kulturna zbivanja i funkcioniranje društava i udruga građana.

Lokalitet buduće polivalentne kino dvorane

Studija polivalentne kino dvorane

Vjerske zajednice: U Borovu postoji parohijska crkva Arhidakona Stefana koja je ujedno preventivno zaštićena i registrirana kao kulturno dobro. Prostornim planovima niže razine treba omogućiti odgovarajuće prostorne preduvjete za obavljanje vjerskih obreda, osnivanje škola, učilišta, drugih zavoda te socijalnih i dobrotvornih ustanova.

Parohijska crkva Arhidakona Stefana

Udruge građana, političke stranke i druge organizacije postaju sve važnijim čimbenicima razvitka društva, a njihov broj i aktivnosti se povećavaju i o tome treba voditi računa kod izrade Prostornih planova niže razine.

Šport i rekreacija: U oblasti sporta i rekreacije treba povećati broj sportskih objekata i sadržaja koristeći se prednostima prostora. Posebno važno je istaknuti komparativne prednosti prostora osobito za sportove kao što su: lov, ribolov, edukacijska i orijentacijska organizirana boravišta u očuvanim šumskim zajednicama, plovidba po rijeci, jahanje, biciklizam i drugo. Općina Borovo mora spremno dočekati jačanje međunarodnog tranzitnog prometa i pokušati privući tranzitnog putnika da se zaustavi i upozna ljepote i posebnosti ovog područja što je ujedno važno i za razvoj turizma.

Poslovi državne uprave i pravo na lokalnu samoupravu znatno su se približili građanima i tako se osiguralo njihovo pravo odlučivanja o potrebama i interesima lokalnog značenja. Općinska Uprava Borova djeluje u zgradi u centru općinskog središta, Glavna ulica broj 3. osuvremenjivanjem i poboljšanjem prostora u zgradi omogućit će se kvalitetniji rad općinskih službi kao i svih drugih aktivnosti koje su na usluzi stanovnicima Općine u svrhu poboljšanja životnog standarda.

Od društvene infrastrukture u Borovu postoji jedinica poštanske mreže i mjesna telefonska centrala smješteni u zgradi Općine. Razvojem infrastrukture pošte i telekomunikacija modernizirat će se i uredi pošte u svrhu poboljšanja usluge.

Pošta

3.4. Uvjeti korištenja, uređenja i zaštite prostora

Programom prostornog uređenja Republike Hrvatske dane su osnovne smjernice uređenja prostora prijelaznih gradsko-seoskih područja i ruralnih prostora, te iste treba uvažiti u budućem razvoju Općine. Program prostornog uređenja navodi:

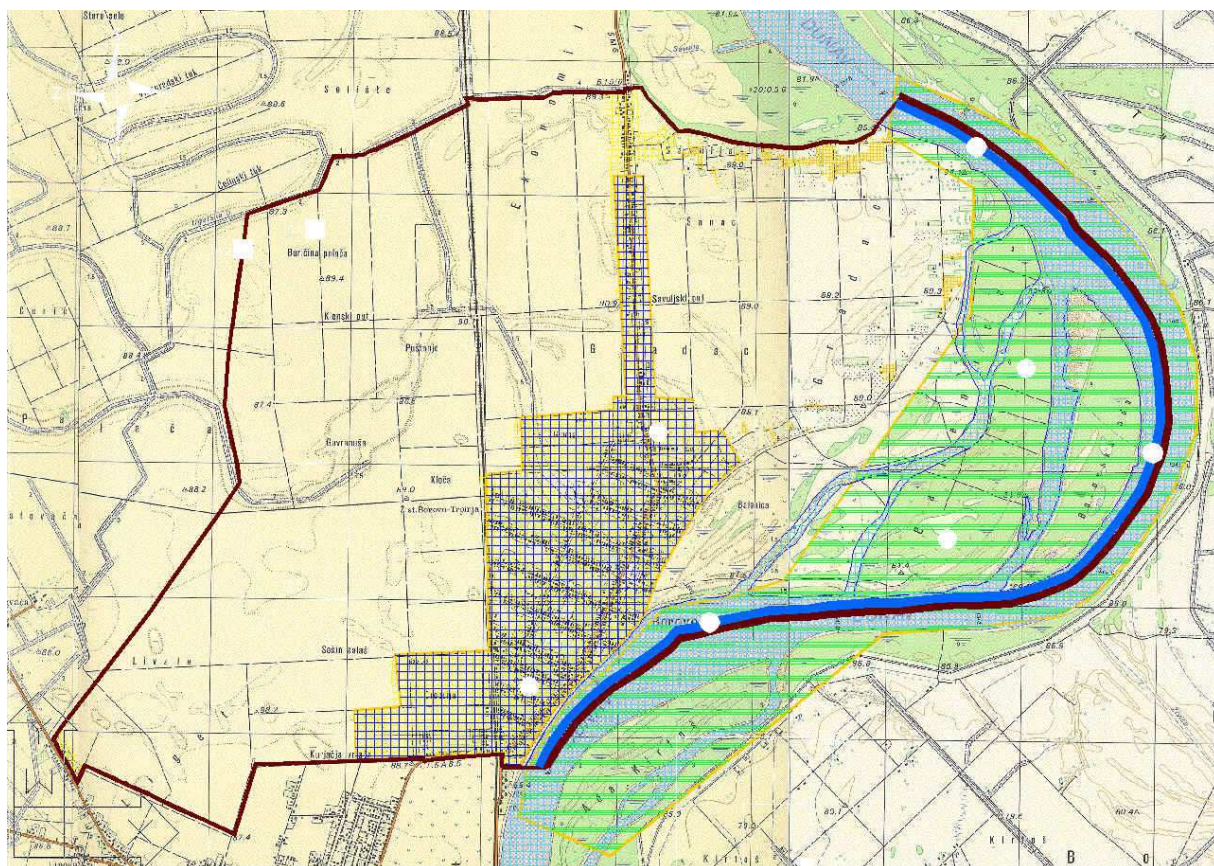
Preobrazba prijelaznih gradsko-seoskih područja treba biti širenje i učvršćenje građanskog načina života te nužna infrastrukturna rekonstrukcija s ciljem:

- olakšati pučanstvu pristup društvenim dobrima i institucijama
- povećati svakodnevnu ekološku i funkcionalnu sigurnost
- poduprijeti i poboljšati osobnu i obiteljsku perspektivu stanovnika tih područja i proširiti mogućnost individualizacije lokalnog načina života.

Poboljšanjem općih civilizacijskih uvjeta života i učvršćivanjem bitnih elemenata građanskog načina života na njima može imati veliku privlačnu snagu za skupine koje sada žele migrirati na gradska područja, kao i za skupine koje su u gradskim područjima marginalizirane te na prijelaznim područjima vide privlačan i prihvatljiv okvir za život.

Preobrazba ruralnih područja treba se temeljiti na revitalizaciji zbog ukupnih civilizacijskih ciljeva i zbog demografske i socijalne iscrpljenosti. Seosko područje je rijetko naseljeno, ali sa skupinama i pojedincima sposobnom za odgovorniji i poduzetniji razvitak, treba naglasiti slijedeće okolnosti:

- prisutnost posebno vrijednih nacionalnih ili regionalnih resursa na području te vrijednost područja u univerzalnom pamćenju i tradiciji.

Zaštita posebnih vrijednosti i obilježja

Konsolidacija prostora naselja treba se temeljiti na njihovim obilježjima, očuvanju regionalnih odlika naselja, te na racionalnom planiranju prostornih obuhvata.

U cilju očuvanja identiteta prostora pažnju treba usmjeriti prema slici naselja i kultiviranog krajolika, te građevinska područja malih naselja i sela definirati na način da se očuvaju morfološke i strukturne značajke graditeljske baštine, osobito oblik parcela, smještaj građevina i tradicijski obiteljski vrt.

Tipologija i stanje naselja i narodnog graditeljstva

Suvremena europska načela vrednovanja i zaštite kulturne baštine temelje se na saznanju da je arhitektonski spomenik bilo koje vrste i značenja nedjeljivo povezan s neposrednom okolinom, samim tim i širim regionalnim prostorom i krajolikom. Jedno od osnovnih načela zaštite graditeljske baštine je težnja da se spriječi uništavanje neposrednoga krajolika, kako bi arhitektonski spomenik očuvao svoje izvorno okruženje, a time i svoje prostorne vrijednosti i cjelovito značenje. Uveden je izričaj «kulturni krajolik» koji potiče cjelovit pristup vrednovanju kulturne i prirodne baštine.

Europskom konvencijom o krajoliku, krajolikom se smatra područje čiji je izgled određen djelovanjem i međudjelovanjem prirodnih i ljudskih čimbenika. Krajolik se mora shvatiti kao prostorno-ekološku, gospodarsku i kulturnu cjelinu u kojoj valja štovati načelo raznolikosti i posebnosti krajolika.

Potrebno je prepoznati i sačuvati pojedine tipove krajolika, primjerice: krajolik s visokim stupnjem gospodarske učinkovitosti, krajolik s visokim stupnjem prirodnosti, krajolik s visokim stupnjem identiteta, nove kakvoće krajolika (osobito vezano uz naselja).

Danas je u većini europskih zemalja «*kulturni krajolik*» prepoznat kao nositelj nacionalnog kulturnog identiteta. Pod pojmom kulturnog krajolika podrazumijevaju se topografski definirana područja sa kvalitetnim odnosom prirodnih i antropogenih elemenata. Kultivirane ili izgrađene krajolike, stvarane u dugom vremenskom slijedu čovjekovim nastojanjem da životni prostor oplemeni i prilagodi svojim potrebama nazivamo kulturno-povijesnim krajolicima. Takva cjelina treba sadržavati neke od navedenih iznimnih vrijednosti: povijesnu, arheološku, etnološku, kulturnu, umjetničku, socijalnu ili tehnološku. Zakonski su zaštićeni krajolici definirani kao prirodni ili kultivirani predjeli veće estetske ili kulturno povijesne vrijednosti ili krajolik karakterističan za pojedino područje, a za razliku od parka prirode zahvaća manje područje s jednako važnim prirodnim i kulturno povijesnim obilježjima.

Planiranim zahvatima u prostoru treba što manje mijenjati krajolik kako bi se očuvale lokalne posebnosti, a pri projektiranju trasa infrastrukturnih mreža treba skrbiti o njihovu uklapanju u krajolik, i gdje je moguće uspostavljati zajedničke infrastrukturne pojaseve. Strategijom prostornog uređenja Republike Hrvatske zacrtana je u tom smislu uspostava *Krajobrazne osnove Hrvatske* kao dugoročan projekt, pri čemu je nužna suradnja nadležnih službi za prostorno uređenje, zaštitu prirode i zaštitu kulturne baštine.

U svrhu očuvanja i unapređenja krajobrazne raznolikosti u Programu prostornoga uređenja Republike Hrvatske propisuje se sljedeće:

- Izbjegavati pravocrtne regulacije vodotoka, a duž postojećih regulacija i agromeliorativnih zahvata omogućiti postanak i mjestimičnu obnovu bujnih vlažnih biotopa i ambijenata.
- Duž međa vratiti živicu u svrhu biološke i krajobrazne raznolikosti.
- Otvarati proplanke u šumovitim predjelima, osobito oko mogućih vidikovaca.
- Spriječiti daljnju neplansku izgradnju ladanjskih zgrada i drugih građevina na krajobrazno izloženim mjestima.

- Očuvati seoske krajolike i omogućiti razvitak sela uz oživljavanje seoskoga gospodarstva, biopoljodjelstva, šumarstva, obrtništva, rukotvorskih vještina, turizma, te poticanja seoskoga stanovanja kao mogućnosti izbora. Pri tom je potrebno očuvati sliku naselja i kultiviranoga krajolika, a građevna područja odrediti na način da se očuvaju oblikovne (morfološke) i ustrojbene (strukturne) značajke graditeljske baštine, poglavito oblik parcela, smještaj građevina i tradicijski obiteljski vrt.

Krajolici Općine Borovo u velikoj mjeri udovoljavaju citiranim smjernicama «Programa».

Povijesne cjeline i ambijenti, kao i pojedinačne građevine sa spomeničkim obilježjima, zajedno sa svojim okolišem moraju biti na vrstan način (tj. u skladu s njihovim prostornim, arhitektonskim, etnološkim i povijesnim označicama) uključeni u budući razvitak. To prije svega podrazumijeva sljedeće:

- Zadržavanja povijesnih oblika komunikacija – starih cesta, pješačkih putova i staza
- Očuvanje povijesnoga naseobinskoga ustroja, parcelacije i tradicijske građevne tvorevine;
- Očuvanje i obnovu tradicijskih zgrada (stambenih i gospodarskih), i svih ostalih povijesnih građevina spomeničkih svojstava kao nositelja prepoznatljivosti prostora;
- Očuvanje povijesnih slika krajolika i prepoznatljivih vidika;
- Očuvanje i njegovanje izvornih i tradicijskih uporaba građevina i sadržaja, poljodjelskih kultura i tradicijskoga načina obrade zemlje;
- Očuvanje i obnovu svih građevina i sklopova sa spomeničkim obilježjima;
- Istraživanje i izlaganje arheoloških nalaza i mjesta.

U cilju očuvanja zaštite i unaprjeđenja kulturne i prirodne baštine, što znači očuvanje prepoznatljivosti, navodimo načela zaštite koja trebaju biti polazna osnova budućega razvitka:

- Kulturna i prirodna baština predstavlja temelj prepoznatljivosti i dokaz je neprekinutoga slijeda razvitka sredine pa ju je potrebno štititi od svakog daljnjeg oštećenja i uništavanja temeljnih vrijednosti;
- Osim pojedinačnih građevina, kulturnu baštinu čini i prostorna baština – bilo da je posljedica ljudskoga djelovanja kroz povijest ili djelo prirode;
- Osim vrednovanih građevina, obično prepoznatljivih primjera određenoga stila, kulturnu baštinu čine i skromna ostvarenja tradicijske stambene izgradnje (drvene kuće) koje bi kao nositelje identiteta trebalo čuvati u izvornoj namjeni;
- Prirodni krajolik je neponovljiv, a svako novo širenje građevnih područja u vrijedne krajobrazne prostore znači osiromašenje krajolika i gubitak samosvojnosti prostora.
- Potrebno je ostvariti edukativne staze kulturne baštine što će potaknuti kulturni turizam.

Zaštita kulturnoga nasljeđa, osobito onoga graditeljskoga, ovisi o društvenim prilikama, stvarnim vlasničkim odnosima, novčanim sredstvima i drugim čimbenicima. Stručne konzervatorske službe i službe lokalne uprave trebaju izraditi model pomoći imaćima i korisnicima spomenika kulture te ustrojiti povjerenstvo za neprekidno praćenje zaštite i obnove kulturne baštine.

Istodobno valja razvijati svijest o važnosti i vrijednosti baštine kroz edukaciju, razvijanjem estetskih kriterija i kritičke misli u smislu isticanja dobrih primjera te ukazivanja na loše i neprimjerene zahvate. Značajnu ulogu u tome mogao bi imati lokalni tisak, lokalni radio, izložbe i sl. Treba stalno isticati i promicati ideje očuvanja kulturne i prirodne baštine i okoliša. Vrijedno je poticati donacije, ali isto tako ostvarivati male zahvate uređenja u koje se uključuje čitava javnost.

Glede stupnja očuvanosti prirodnih i krajobraznih vrijednosti, te tradicijskih oblika izgradnje i naseljavanja područja potrebno je planirati razvitak koji će se temeljiti na uvažavanju i svrhovitom iskorištavanju temeljnih vrijednosti područja. To znači, prije svega, očuvanje

ravnoteže i odnosa izgrađenoga i prirodnoga krajolika, uz razumno planiranje građevnih područja kako ne bi došlo do narušavanja vrsno ocijenjenih kulturno-povijesnih i prirodnih vrijednosti. Planiranje gospodarskih građevina prihvatljivo je u predjelima s nižom prostornom i krajobraznom kakvoćom i u naseljima svrstanim u niže razrede. Važno je osigurati djelotvorne načine za sprečavanje bespravne gradnje u vrijednim poljoprivrednim i ostalim kultiviranim krajolicima.

Podaci o kulturnoj baštini s mjerama zaštite kulturnih dobara (Uprava za zaštitu kulturne baštine, Konzervatorski odjel u Osijeku)

ZAŠTITA KULTURNIH DOBARA

Nepokretna kulturna dobra popisana su prema raspoloživoj dokumentaciji i PPŽ Vukovarsko-srijemske. Za potrebe izrade ovog Plana nije izrađena Konzervatorska podloga kojom bi se detaljnije inventarizirala i vrednovala nepokretna kulturna dobra općine Borovo. Osnovna podjela prema vrstama nepokretnih kulturnih dobara je sljedeća:

- 1.0. povijesna naselja i dijelovi povijesnih naselja,
- 2.0. povijesne građevine i sklopovi,
- 3.0. područje, mjesto, spomenik ili obilježje vezano uz povijesne događaje i osobe,
- 4.0. arheološka nalazišta i lokaliteti,
- 5.0. krajobraz ili njegov dio što svjedoči o čovjekovoj prisutnosti u prostoru.

Povijesne građevine i sklopovi koji imaju pravni status registriranog kulturnog dobra pripadaju vrsti sakralnih, vojnih i civilnih građevina. Evidencijom i vrednovanjem zatečenih kulturno-povijesnih vrijednosti u prostoru, sukladno suvremenim europskim načelima i standardima zaštite, predložene su za zaštitu i sljedeće vrste: gospodarske i industrijske, tehničke građevine s postrojenjima, te grobne - memorijalne građevine i obilježja.

Slijedom zaštite nepokretnih kulturnih dobara uveden je i pojam kulturnog krajobraza (*culturallandscapes*) kojeg čine topografski definirana područja u kojima je osobito izražen značaj graditeljske baštine u prirodnom okruženju, a kao cjelina je iznimnih povijesnih, arheoloških, umjetničkih, kulturnih, znanstvenih, socijalnih i tehničkih vrijednosti. U tom smislu je veći dio područja Općine jedinstven antropogeni prostor sa povijesnim kontinuitetom i očuvanim oblicima prisustva čovjeka u prostoru u vidu graditeljske baštine ili arheoloških nalaza i u najvećoj mjeri očuvanim prirodnim osobitostima, te kao takav ima obilježje kulturnog krajobraza.

Zaštita kulturno-povijesnih vrijednosti s popisom kulturnih dobara

Na području Općine Borovo nema kulturnih dobara koje bi bile vrednovane kao 0 kategorija, internacionalnog značaja. Na području Općine od povijesnih naselja samo je naselje Borovo. Dosad zakonom nije bilo zaštićeno kao povijesna cjelina. Na području obuhvata plana očuvane tradicijske arhitekture ima u dijelovima naselja Borovo. Sukladno njihovim kulturno-povijesnim obilježjima, stupnju očuvanosti pripadajućih povijesnih struktura - prostornih i graditeljskih, ali i kvaliteti neposrednog pejzažnog okruženja, vrednovana su kategorijom 3 - lokalnog značaja.

Na području Općine osim osnovne evidencije, potrebna je i detaljna inventarizacija s obzirom na građevinsku strukturu (stambene i gospodarske zgrade) i prostornu matricu, koju čini mreža putova (cesta) i pripadajuća parcelacija. Tradicijsku arhitekturu, stambenu i gospodarsku treba dodatno dokumentirati, arhitektonski snimiti i obraditi kako bi se odredili uvjeti i režimi zaštite, te način i metode obnove kojima bi se prilagodili suvremenim uvjetima življenja.

Popis: sakralna građevina-Parohijska crkva Arhidakona Stefana, registrirano kulturno dobro arheološki lokalitet- Gradac, prapovijesno i srednjovjekovno nalazište, registrirani spomenici antifašizma- 4 preventivno zaštićena spomenika

Za potrebe izrade ovog plana nije izrađena Konzervatorska podloga kojom bi se detaljnije inventarizirala i vrednovala nepokretna kulturna dobra Općine Borovo.

Zaštita povijesnih naselja

Na području Općine Borovo nema zaštićenih naseobinskih cjelina. U planiranju širenja građevinskih područja naselja, njihovom dimenzioniranju i prostornom smještaju potrebno je nastojati očuvati njegov karakter, s obzirom na tip i karakter naselja. Jednako je tako važno čuvanje kvalitetnog pejzažnog okruženja, poljodjelskih površina, šuma i sl., jer cjelovitu sliku naselja, osim njegove građevinske strukture čini i pripadajuće pejzažno okruženje.

Proširenje građevinskog područja postojećeg naselja potrebno je planirati na način kojim bi se zadržala homogenost slike povijesnog naselja, kvalitetna ekspozicija, što u većini slučajeva znači da je neprihvatljivo širenje građevinskih područja u smjeru prilaznih cesta i spajanje više naselja u neprekinutom građevinskom području uz cestu.

Mjere zaštite povijesnih građevina i sklopova naselja

Povijesna naselja i njihovi dijelovi, povijesne građevine s okolišem, prirodni i kultivirani krajobrazi, povijesno memorijalni spomenici i arheološki lokaliteti moraju biti na stručno prihvatljiv način uključeni u budući razvitak općine. Očuvanje kulturno povijesnih obilježja prostora podrazumijeva:

- zaštitu i očuvanje prirodnog i kultiviranog krajobraza kao temeljne vrijednosti prostora,
- očuvanje i unapređivanje održavanja i obnove zapuštenih poljodjelskih površina uz zadržavanje tradicijskog načina korištenja i parcelacije, osobito vinograda i voćnjaka,
- očuvanje povijesnih trasa putova (starih cesta, poljskih putova, pješačkih staza često obilježenih raspelima i pokloncima),
- očuvanje tradicionalnih naseobinskih cjelina u njihovu izvornom okruženju, zajedno s povijesnom građevinskom strukturom i pripadajućom parcelacijom,
- oživljavanje starih sela i dijelova sela etnološke, arhitektonske i ambijentalne vrijednosti,
- očuvanje i obnovu tradicijskog graditeljstva, naročito tradicijskih kuća i gospodarskih građevina kao nositelja povijesnog identiteta prostora,
- očuvanje povijesne slike prostora koju čine volumen naselja, njegovi obrisi i završna obrada pročelja građevina te vrijednosti krajobraza kojim je okruženo,
- očuvanje i njegovanje izvornih i tradicijskih sadržaja, poljodjelskih kultura i tradicijskog (ekološkog) načina obrade zemlje,
- očuvanje i zadržavanje karakterističnih toponima, naziva sela, uzvišenja, potoka i kanala od kojih neka imaju simbolička i povijesna značenja,
- očuvanje prirodnih značajki kontaktnih područja uz povijesne građevine i sklopove, kao što su obale potoka, rukavci vodotoka, šume, budući da pripadaju ukupnoj pri rodnoj i kulturnoj baštini.

Mjere i uvjeti zaštite kulturno povijesnih i prostornih vrijednosti naselja, određene su prema zonama zaštite i klasifikaciji povijesnih građevina - kulturnih dobara, koje se zaštićuju na temelju Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara. Mjerama zaštite utvrđuju se režimi i oblici intervencija u pojedinim zonama i za pojedine građevine.

Tipologiju naselja i arhitektonsko oblikovanje usuglašavati će se s kvalitetnom tradicijom područja, a nagrđene dijelove naselja trebati će postupno sanirati. Na povijesnim građevinama (tradicijskim kućama, stambenim i gospodarskim) koje su nositelji identiteta naselja potrebni su

radovi konzervacije uz očuvanje izvornog izgleda i oblikovanja uz moguće prilagodbe u interijeru, kao i neophodni radovi građevinske sanacije, održavanja, sanacije, rekonstrukcije, prenamjene, restitucije (ili reinterpretaacije) pročelja. Gospodarske građevine, ukoliko nisu više u izvornoj namjeni moguće je prilagoditi novim zahtjevima, bilo stanovanja ili neke djelatnosti koja se može odvijati u zadanim gabaritima građevine, uz očuvanje karakterističnih obilježja njihovih pročelja.

Tradicijske građevine moguće je prilagoditi suvremenim stambenim funkcijama, uz očuvanje njihovog vanjskog izgleda. U kontaktnoj zoni povijesne jezgre, ili dijela povijesnog naselja, novu je gradnju potrebno planirati na načelu uspostave harmoničnog odnosa s tradicionalnim i povijesnim vrijednostima; što znači poštivanje karakterističnog načina gradnje, građevinske linije, postave kuće zabatom prema ulici, najveće visine do P+1, uz uvjete oblikovanja pročelja.

Polazišta obnove i oblikovanja povijesnih naselja treba temeljiti na: reafirmaciji i očuvanju izvorne strukture sela, osobito planiranih naselja, brižljivom određivanju uvjeta uređenja i korištenja prostora, oblika i uvjeta građenja, zadržavanju starog sustava parcelacije te kontroli linearnog širenja sela, izmještanju tranzitnog prometa izvan naselja i drugim. Program zaštite kulturnih dobara posebno uključuje uvjete pripreme i provedbe posebnih istraživanja, obnove, prezentacije, određivanja namjene i izvora financijskih sredstava za njegovu provedbu.

U područjima zaštite krajobraza koje su ujedno zone ekspozicije naselja ne dozvoljava se nova izgradnja, jer bi se time narušile prostorne i šire ambijentalne vrijednosti bilo čitavog naselja ili njegove povijesne jezgre. Područja označena kao ozelenjene i pejzažne površine treba i nadalje održavati u toj namjeni, bez širenja građevinskog područja, budući da su značajne kao prostori ekspozicije naselja.

Mjere zaštite povijesnih građevina i sklopova izvan naselja

Na području Općine Borovo nisu istražene lokacije građevina i sklopova van naselja. Istražnim radovima treba definirati lokalitete i režima zaštite prema određenim zonama, predvidjeti smjernice i mjere za zahvate na graditeljskoj baštini, kako bi se zaštitila od propadanja i degradiranja te uključila u suvremeni život. Od općih intervencija na građevinama, s obzirom na njihovu spomeničku vrijednost: predviđaju se: konzervacija, restauracija, građevinska sanacija, rekonstrukcija. Uz stambene građevine moguće su i manje dogradnje koje neće umanjiti njihove izvorne vrijednosti, a omogućit će bolje funkcioniranje. Sve građevinske radove uključujući i redovito održavanje (zamjena pokrova, stolarije, obnova pročelja) potrebno je provoditi uz suglasnost i nadzor Uprave za zaštitu kulturne baštine, Konzervatorskog odjela u Osijeku.

Mjere zaštite arheoloških lokaliteta

Zakonom o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara (NN br. 69/99) regulirana je između ostalog i zaštita arheoloških nalazišta i nalaza. Nova valorizacija i kategorizacija arheoloških kulturnih dobara kao i postupak preventivne zaštite odnosno registracije za određene evidentirane arheološke lokalitete treba točnije locirati granice katastarskih parcela.

Arheološki lokaliteti-na području općine nalazi se 1 registrirani arheološki lokalitet: «Gradac» iz prapovijesnog i srednjovjekovnog razdoblja.

Registrirani arheološki lokalitet lociran je katastarskim česticama. Na tom se lokalitetu svi zemljani radovi koji uključuju kopanje zemljišta dublje od 40 cm, moraju izvesti ručnim iskopom pod nadzorom i uputama arheologa uz prethodno utvrđene posebne uvjete zaštite i odobrenje ovog Konzervatorskog odjela, koji može propisati i prethodno izvođenje zaštitnih arheoloških iskopavanja i istraživanja. Sva izgradnja na navedenom lokalitetu uvjetovana je rezultatima arheoloških istraživanja, bez obzira na prethodne izdane uvjete i odobrenje.

Također, ukoliko bi se na preostalom području Općine prilikom izvođenja građevinskih ili bilo kojih drugih zemljanih radova naišlo na arheološko nalazište ili nalaze, iste je nužno prekinuti, te bez odlaganja obavijestiti Konzervatorski odjel u Osijeku, kako bi se sukladno odredbama Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara poduzele odgovarajuće mjere osiguranja te zaštite nalazišta i nalaza.

Mjere zaštite memorijalnih područja

Ambijentalne cjeline groblja koja su ujedno i neposredni okoliš crkava s očuvanim starim nadgrobnim spomenicima i drvenim križevima treba održavati i čuvati u okviru prostorne organizacije i kamene plastike nadgrobnih ploča i drvenih križeva. Potrebe za širenjem groblja rješavati u zoni manje ekspozicije groblja, uz očuvanje intaktnosti postojećeg. Ne dozvoljava se zamjena starih spomenika novim poliranim crnim mramornim pločama.

Posebno treba istražiti i vrednovati memorijalne prostore stradanja za vrijeme Domovinskog rata te ih označiti i zaštititi u detaljnijim dokumentima uređenja prostora. Zakonom o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara (NN br. 69/99) regulirana je zaštita područja, mjesta, spomenika i obilježja u svezi s povijesnim događanjima i osobama (kulturna dobra - Antifašizma i Domovinskog rata), te se stoga na evidentirana, preventivno zaštićena i registrirana kulturna dobra iz navedenog područja primjenjuju propisane odredbe ovog Zakona. Prije građevinskih intervencija nužno je provesti sustavna arheološka istraživanja na mjestima budućeg iskopa.

Mjere zaštite kulturnog krajobraza

U područjima kultiviranog i prirodnog krajobraza nije dozvoljena nova gradnja, ako se time umanjuju temeljne vrijednosti i kako bi se time narušili uvjeti očuvanja vrijednih vizura na povijesne građevine i naselja. Osobito vrijedno područje predstavlja šire područje uz rijeku Dunav i pripadajuće rukavce. Tipologiju naselja i arhitektonsko oblikovanje treba usuglašavati s kvalitetnom tradicijom područja, a nagrđene dijelove naselja treba postupno sanirati.

Mjere zaštite etnoloških građevina

Do sada nije provedeno evidentiranje i dokumentiranje etnoloških građevina pa u vezi s njima nisu poduzimane mjere zaštite i očuvanja. Svi raspoloživi podaci temelje se na rekognosciranju terena.

Zbog toga je potrebno provesti evidentiranje i dokumentiranje i vršiti zaštitu putem čuvanja pojedinačnih objekata značajne spomeničke vrijednosti i putem suvremene interpretacije osnovnih karakteristika tradicijskog graditeljstva uz suradnju urbanističkih i projektantskih ustanova te institucija za zaštitu kulturnih dobara.

Karakteristike krajolika Općine Borovo

Urbane cjeline Općine Borovo

3.4.1. Područja primjene posebnih mjera uređenja i zaštite

ZAŠTITA POSEBNIH VRIJEDNOSTI I OBILJEŽJA

Pod osobito vrijedne dijelove prirodnog krajobraza podrazumijevaju se prirodne šume i gajevi, prirodni vodotoci i raslinje uz njih i meandri-rukavci rijeke Dunav. Pod kultiviranim krajobrazom podrazumijevaju se poljodjelske površine u koje su uklopljena ruralna naselja.

Kultivirani i izgrađeni krajobraz valja sačuvati u što većoj mjeri tako da se pri izgradnji novih struktura primjereno vrednuju; zanemarena graditeljska baština, poštivanje povijesnosti prostora, uklapanje u krajolik, lokalne osobitosti, lokalno arhitektonsko oblikovanje, tradicija i vrijedna iskustva u korištenju, organizaciji i oblikovanju prostora.

Posebno vrijedan dio prirodnog krajobraza predstavlja kako prostor šuma uz Dunav, tako i prostor zapadnog i sjevernog dijela Općine. Na žalost, na tom području su se upravo dogodile i značajne devastacije krajobraza u vidu nekontrolirane eksploatacije šljunka i pijeska i nekontroliranog odlaganja komunalnog otpada. Kako bi se sačuvala autohtona vrijednost ovoga krajobraza potrebno je dijelove devastiranog prostora sanirati.

Odvoz komunalnog otpada s područja Borova vrši se na odlagalište na području Općine Vukovar. «Divlje» odlagalište otpada na području Općine degradiraju floru i okoliš. Osim nekontroliranog širenja neugodnih mirisa, opasnosti od požara i nekontroliranih eksplozija, tu je i značajno vizualno zagađenje krajobraza. Stoga se ova privremena odlagališta komunalnog otpada moraju zatvoriti prema planu zatvaranja (Pravilnik o postupanju s otpadom (NN br. 123/97), a područja na kojima se trenutno nalaze dovesti u prvobitnu odnosno plansku namjenu.

Ograničenja korištenja prostora u smislu lociranja određenih sadržaja odnose se na zaštitu poljoprivrednih površina visoke kvalitete tla, područja uz obale rijeka i područja uz zaštićena kulturna dobra i zaštićenu prirodu. Izgradnjom su angažirane nepotrebno velike površine. Oblikovanje naselja i građevina nije dovoljno usuglašeno s vrijednim tradicijama poznatim u graditeljstvu ovog prostora. Ekstenziviranim građenjem unutar građevinskih područja zauzete su nepotrebno velike poljoprivredne i šumske površine.

Koncepcija razvoja, uz uvažavanje zatečenih vrijednosti i prihvatnih mogućnosti prostora, uključuje: povećanje gustoće izgrađenosti u naseljima, planiranje širenja naselja na način da se onemogući širenje građevinskih područja duž državnih i županijskih cesta, izgradnja gospodarskih, društvenih, zdravstvenih, rekreacijskih, servisnih i drugih objekata, očuvanje ambijentalnih vrijednosti i zaštitu identiteta krajolika - posebno naselja. Razvoj gospodarstva i djelatnosti u prostoru određuju prioritetne djelatnosti područja kao i predodređenost prostora za razvoj određenih djelatnosti. U slučaju više mogućih namjena korištenja istog prostora prioritet treba dati funkcijama .korištenja koje su sukladne poljoprivredi i šumarstvu, te zatim vodnim sustavima i u infrastrukturnim koridorima. Koncept daljnega oblikovanja krajolika, rurističkog i urbanističkog oblikovanja, mora vrednovati zanemareno graditeljsko nasljeđe i u najvećoj mogućoj mjeri poštovati povijesnost prostora, lokalne osobitosti, mjerilo, tradiciju i vrijedna iskustva u korištenju organizaciji i oblikovanju prostora.

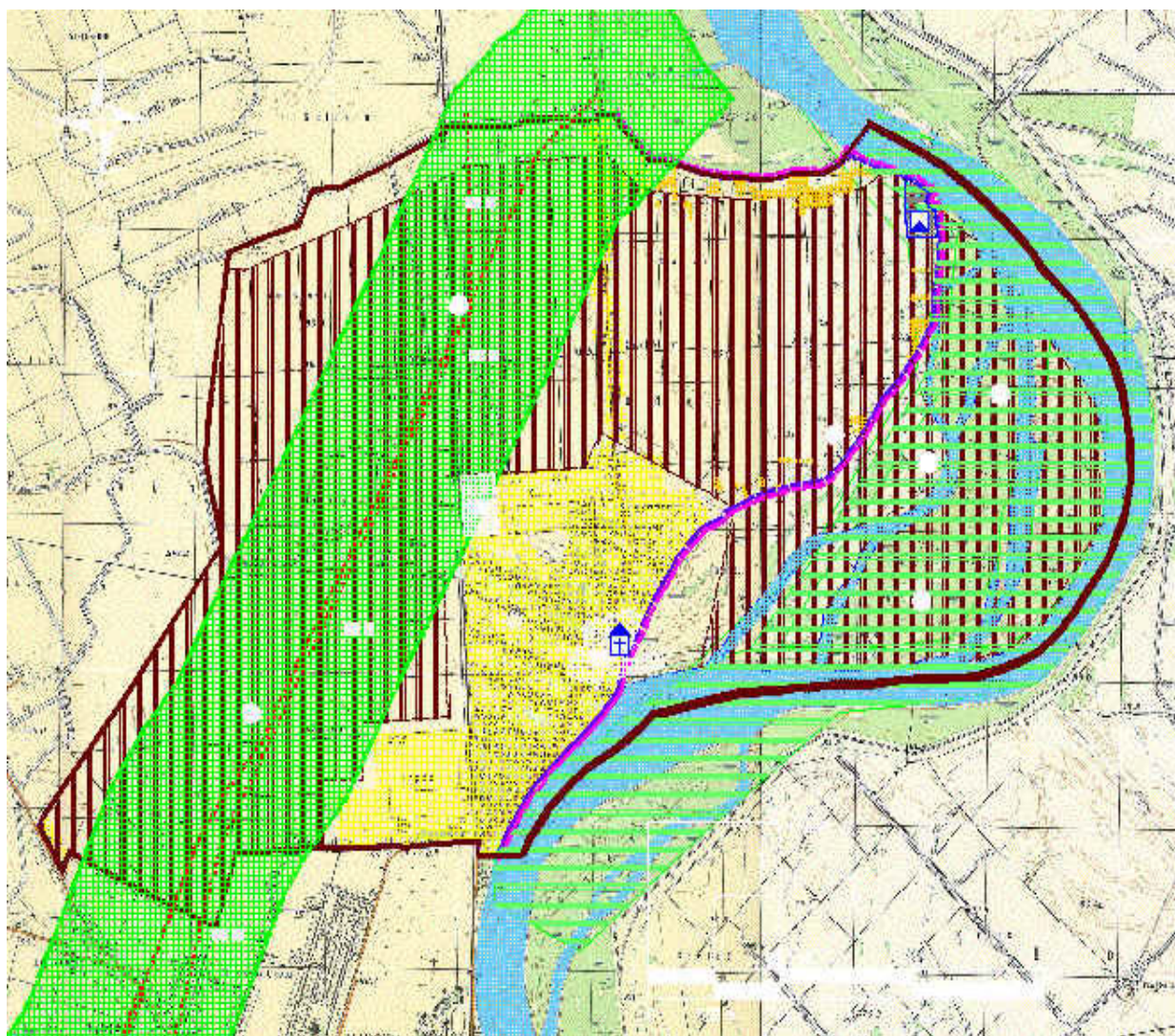
Lociranje građevina i trasa infrastrukture treba planirati koordinirano tako da se što više koriste postojeći koridori, izbjegavaju šume i vrijedno poljoprivredno zemljište, da se očuva cjelovitost prirodnih i izgrađenih struktura, te omogućiti zaštita krajolika.

PODRUČJA I DIJELOVI PRIMJENE PLANSKIH MJERA ZAŠTITE

Obveza izrada detaljnog plana uređenja (DPU) nalaže se za centar općinskog središta Borovo i zonu gospodarske namjene. DPU centra Borovo zauzima prostor od 20,48 ha, a DPU zone gospodarske namjene zauzima prostor od 10,40 ha. Obuhvat ovih planova dat je u kartografskom prikazu na stranici 60.

Kao vrijedna cjelina prirodnog i kultiviranog krajobraza treba čuvati krajolike desne obale i vodotoka Dunava kao prostora od županijskog i državnog značaja.

Izrada Studije utjecaja na okoliš za planirani 110 kV dalekovod i planiranu prometnu obilaznicu oko Vukovara i Borova.

Područja i primjene planskih mjera zaštite

3.5. Razvoj infrastrukturnih sustava

3.5.1. Prometni sustav

Koncepcija prometnog sustava Općine Borovo temelji se na izučavanju postojećih prometnih tokova, na njihovom sagledavanju u budućnosti i potrebi da se troškovi odvijanja prometa u cjelini bitno smanjuju, sa što manje nepovoljnim utjecajem na okoliš i sigurnost prometa.

Za napomenuti je, da se prometna problematika ovog prostora mora sagledavati neograničavajući se striktno na prostor obuhvaćen ovim Prostornim planom, obzirom da taj prostor nije zaokružena geoprometna cjelina. Ovim planom postavljeno rješenje prometnog sustava znatno zadire u prostore i prometna rješenja susjednih jedinica lokalne samouprave i uprave.

Planiranje integralnog prometa i energetskog sustava uspostavlja se ključnim elementima na razini Države kao cjelovita mreža. Planiranje ovih sustav temelji se na gospodarskoj valorizaciji i programima s prostorom i ekološkom komponentom koja mora osigurati prihvatljivost lokacije i utjecaj na okoliš. Te elemente preuzima Prostorni plan uređenja Općine Borovo i definira ih kao plansku obvezu u projektima i pod projektima.

CESTOVNI PROMET

Najvažniji prometni pravac ovoga područja je državna cesta D 519 koja prolazi kroz naselje u smjer sjever-jug na pravcu Erdut – Vukovar, a njom upravljaju «Hrvatske ceste» d.o.o.

Uprava za ceste upravlja i održava lokalnu cestu LC 46003 koja ide pravcem istok – zapad u središnjem dijelu Općine. Asfaltirana je do željezničke pruge u dužini od 1385 m, a ostali dio ceste je zemljani i trenutno služi kao poljoprivredni put. U planskom razdoblju potrebno je i taj dio asfaltirati kao i osigurati minimalne širine koridora.

Na kritičnim dionicama postojećih trasa državne ceste moraju se osigurati prostori minimalne širine 10,0 m sa svake strane ceste radi korekcija. Unutar građevinskog područja naselja širina ovog prostora za korekciju može biti i manja, ali ne manje od 5,0 m sa svake strane ceste..

Za lokalnu cestu sa dvije trake minimalna širina koridora u naselju iznosi 10,0 m, a izvan naselja 15,0 m.

Planira se i izvedba prometne obilaznice oko Vukovara i Borova, a veza na izradu izmjena i dopuna GUP-a Grada Vukovara.

ŽELJEZNIČKI PROMET

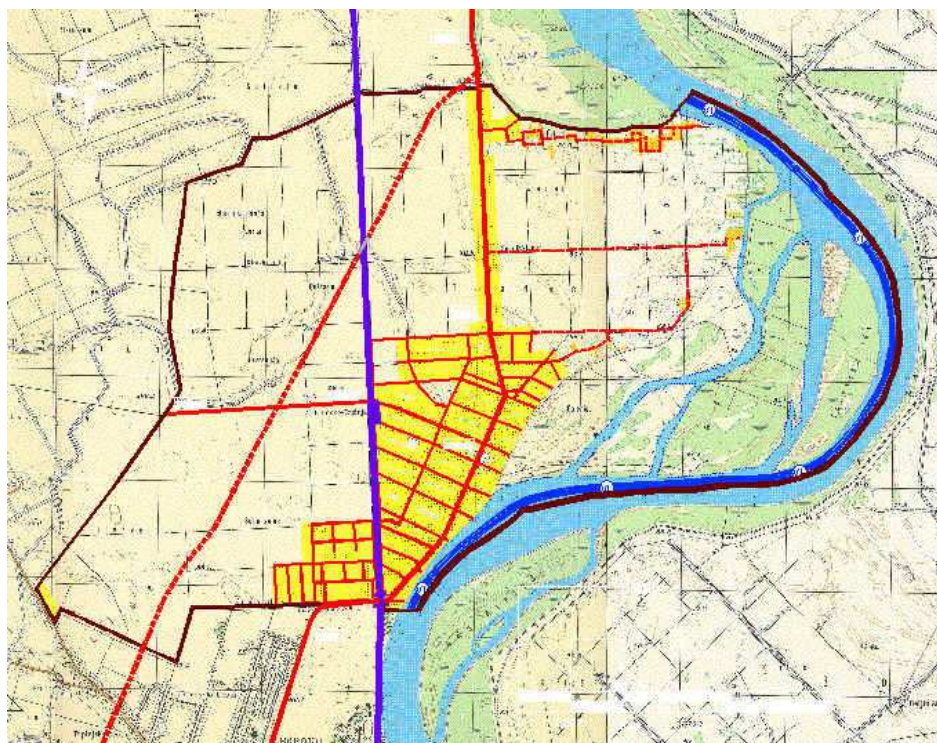
«Hrvatske željeznice» godinama stagniraju u odnosu na Europu i pri samom su dnu europske ljestvice. Željeznički promet u Hrvatskoj, koji je imao važno mjesto u razvitku gospodarstva, nije dostigao očekivanu razinu kvalitete i kvantitete.

Općinom Borovo u smjeru sjever – jug prolazi trasa željezničke pruge Dalj – Borovo. Na njoj se trenutno ne odvija željeznički prijevoz. Unutar granica obuhvata Općine Borovo nalazi se stajalište Borovo – Trpinja.

Iako se trenutno Općinom Borovo ne odvija željeznički prijevoz, «Hrvatske željeznice» zadržavaju sadašnju trasu pruge, koja je uvrštena u Prostorni plan Općine Borovo.

PLOVNI PUTOVI

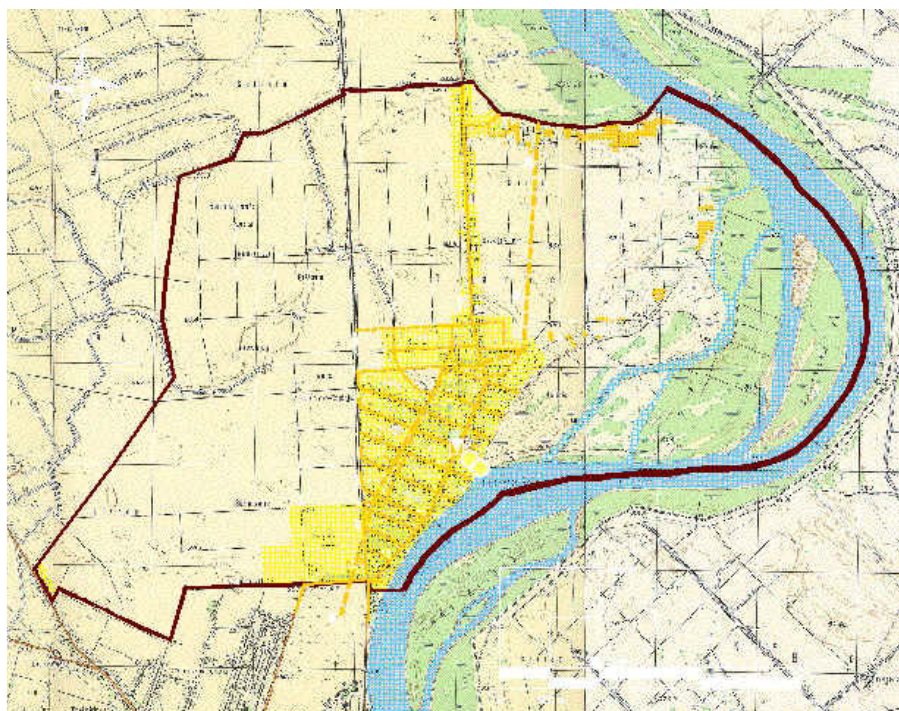
Dunav je međunarodni plovni put i jedini siguran glede kontinuiranog transporta. Najbliža luka je u Vukovaru.

Karta željezničkog, cestovnog i riječnog prometa

POŠTA I TELEKOMUNIKACIJE

S obzirom na zadovoljavajuću postojeću izgrađenost telekomunikacijskih kapaciteta HT kratkoročno ne planira proširenje, a stoga ni nove zahvate na području Općine Borovo. Isti će se izvoditi prilikom proširenja zona građevinskog područja i izradom DPU-a gospodarske zone.

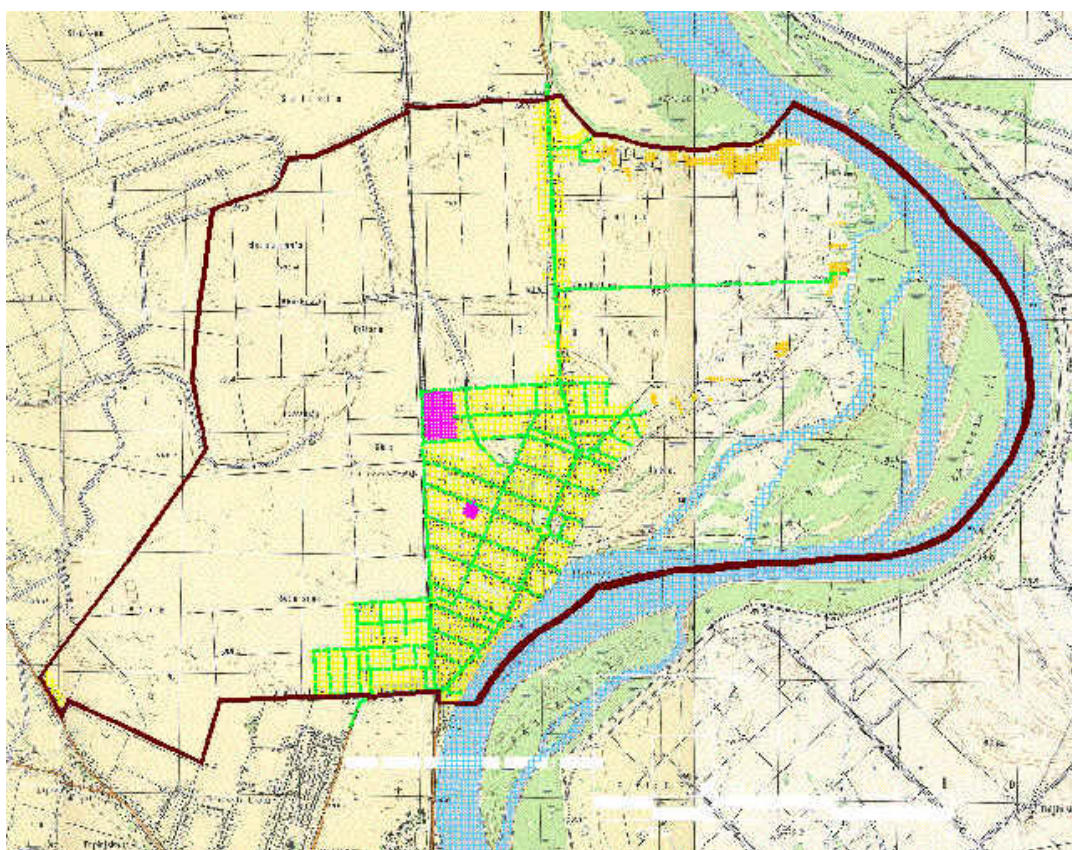
Telekomunikacijska i poštanska mreža

3.5.2. Energetski sustav

PLINOOPSKRBA

Područje Županije uključeno je u plinoopskrbni sustav Republike Hrvatske. Iako je izgradnja planiranog plinoopskrbnog sustava na visokoj razini dovršenja tako da je plinifikacija obuhvatila većini naselja u Županiji, no za sada to nije realizirano na području Općine Borovo, što će biti urađeno u planskom razdoblju.

Magistralni VT plinovod (50 bara) Slavonski Brod – Vinkovci je temeljni izvor napajanja plinom Vukovarsko-srijemske županije, te će se preko MRS napajati i Općina Borovo.

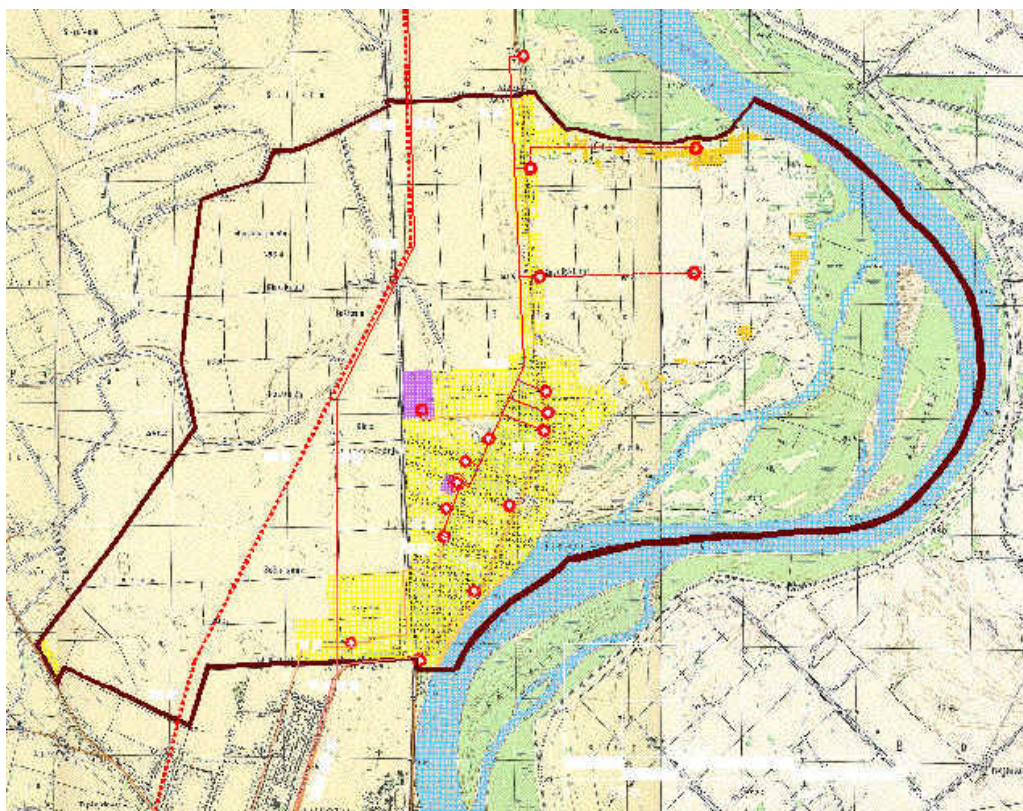
Planirana plinska mreža

ELEKTROOPSKRBA

Od elektroenergetskih na području Općine Borovo postoje objekti:

- TS 10/04 kV
- KDV 10 kV
- ZDV 10 kV, koji je u budućim planovima predviđen za postupnu zamjenu podzemnim kablskim dalekovodima 10 (20) kV do izlaska na cestu Borovo selo – Dalj na kojoj se nalaze preostale tri TS 04kV
- DV i KB 35 kV

Planira se izgradnja elektroenergetskog objekta DV 110 kV TE Tenja (alternativa TE Dalj) – TS Vukovar. Navedeni elektroenergetski objekti spadaju u ingerenciju DP «Elektra» Vinkovci.

Elektroenergetska mreža

3.5.3. Vodnogospodarski sustav

Korištenje voda možemo prikazati kao korištenje voda za vodoopskrbu, korištenje voda za ribnjake, šport i rekreaciju.

VODOOPSKRBA

Prostor istočnog dijela Slavonije je u okruženju rijeke Save, Drave i Dunava. Prostor obuhvaća geomorfološke-tektonska područja savske i dunavsko-dravske depresije, te đakovačko-vinkovački ravan.

Vodoopskrbni sustav Općine Borovo temelji se na crpilištu podzemne vode Cerić i vodozahvatu rijeke Dunav u krugu kombinata Borovo.

Crpilište Cerić, smješteno u istočnom dijelu Općine Trpinja, sastoji se od 7 bušenih zdenaca ukupne izdašnosti 280 l/s. Zdenci kaptiraju aluvijalne vodonosne slojeve u dubinskom intervalu od 30 do 130 m. Propusni slojevi su izgrađeni od sitno do srednjezrnog pijeska, a polupropusni međuslojevi od praha i gline. Napajanje podzemnih voda odvija se najčešće infiltracijom oborina i djelomično procjeđivanjem iz površinskih tokova. Procjeđivanje se događa samo kod visokih vodostaja, a najviše je izraženo u inundacijskom području Dunava.

Crpilište ima Odluku o zonama sanitarne zaštite koju je donijela Skupština bivše Općine Vukovar 1988.godine.

Vodozahvat rijeke Dunav nalazi se u krugu kombinata Borovo, kapaciteta 400 l/s.

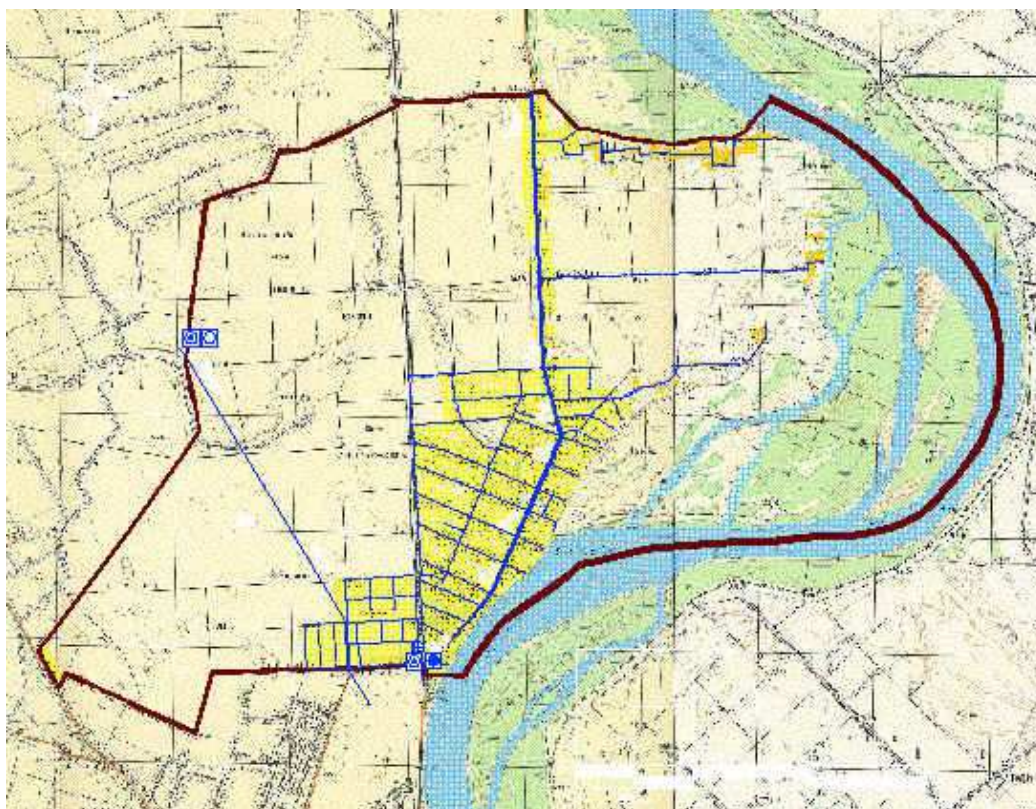
Vodoopskrbni sustav čine: tlačni cjevovod sirove vode od crpilišta do uređaja za kondicioniranje vode u Borovu naselju, distribucijska vodosprema, vodotoranj (devastiran za vrijeme rata, novom koncepcijom razvoja vodoopskrbe napušten) i vodoopskrbna mreža.

Na vodoopskrbni sustav priključena su sva naselja Grada Vukovara (Vukovar, Lipovača, Sotin), naselje Borovo (Općina Borovo), naselje Bršadin (Općina Trpinja) i naselje Bogdanovci (Općina Bogdanovci), a postotak opskrbljenosti je 98 %.

Za vrijeme domovinskog rata sustav je teško oštećen, te je potrebna postupna sanacija cjelokupnog sustava.

Konkretno, za područje Općine Borovo, predviđena je rekonstrukcija vodoopskrbnog cjevovoda kroz Borovo.

Na kartografskom prikazu su ucrtani cjevovodi od Ø 600 mm do Ø 100 mm.

Vodoopskrbna mreža

ODVODNJA OTPADNIH VODA

Na području Općine Borovo ne postoji kanalizaciona mreža. U izradi je projekt za kanalizaciju Borovo koji radi poduzeće «Hidroprojekt-ing» Zagreb.

Koncepcija tehničkog rješenja

Prilikom postavljanja koncepcije tehničkog rješenja kanalizacijskog sustava područja Borova, Borova Sela i Bršadina nužno je polaziti od slijedeća dva osnovna uvjeta: Prvo, do sada izvedeni kolektori i sekundarni kanali izravno uvjetuju i postavljanje koncepcije odvodnje u smislu globalnog zadržavanja i daljnjeg razvoja postojećeg načina odvodnje, tj. nadogradnje kanalizacijske mreže, te se time nadovezuju na drugi uvjet - izbor lokacije uređaja za pročišćavanje, koji sa svoje strane ima utjecaj na rješenje same kanalizacije, ali ne više u smislu iznalaženja neke bitno nove koncepcije odvodnje, već samo adekvatnog trasiranja

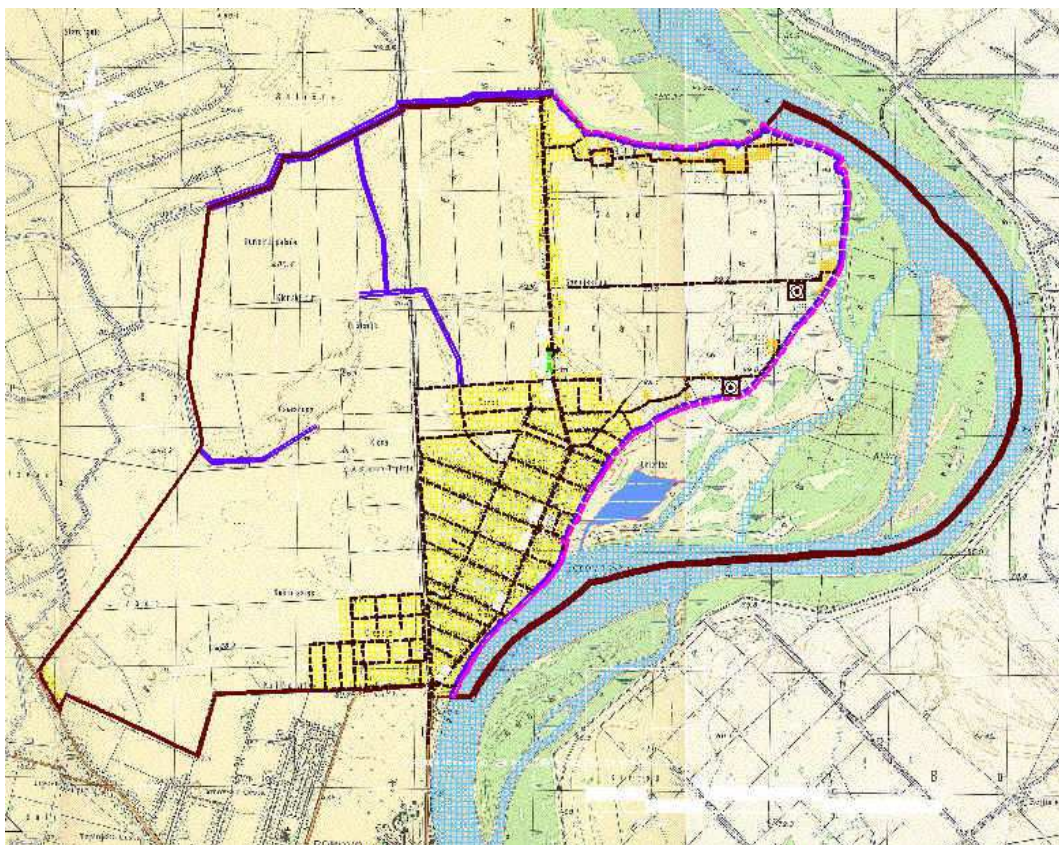
pojedinih kanala, odnosno lociranja pojedinih objekata kao što su crpne stanice i kišni preljevi. U tom smislu kao osnovni preduvjet daljnjeg razvoja kanalizacijskog sustava Borova, Borova Sela i Bršadina pokazuje se iznalaženje prikladne lokacije budućeg uređaja za pročišćavanje.

Moguće lokacije uređaja za pročišćavanje

Obzirom na konfiguraciju terena s jedne strane, te na postojeću i projekti ranu kanalsku mrežu s druge strane, izbor lokacije uređaja za pročišćavanje objektivno predstavlja velik problem. Tako je u pojedinim razmišljanjima prije izrade idejnog rješenja iz 1981. godine bilo zamišljeno uređaj smjestiti uz Dunav, u blizini budućeg plovnog kanala Sava - Dunav. Kako je u međuvremenu taj teren bio izgrađen, takva je ideja morala biti napuštena. Uzvodno od tvornice (kombinata) odnosno naselja Borovo, gdje je- tada (ali i danas) još uvijek bilo slobodnih površina, nije se moglo ići jer se na tom području nalaze zahvati vodovoda Borovo - Vukovar, a i po ondašnjem urbanističkom planu je tamo bio predviđen rezervat za stanovanje.

Iz navedenih razloga, idejnim rješenjem iz 1981. godine bila je predložena lokacija uređaja za pročišćavanje na rubu rezervata industrijske zone, u području zvanom Budžak, s time da se pročišćena voda, posredstvom gravitacijskog kanala, ispušta u Dunav. Takva lokacija uređaja tada se uklapala u promatrano područje, tj. nije bila u koliziji s ondašnjim urbanističkim rješenjem toga dijela Borova, niti sa tada projekti ranim objektima (splavnica, pred pristanište, ušće) na budućem kanalu Sava - Dunav.

Međutim, danas se kao ograničavajući čimbenik ponovno pojavljuje planirani višenamjenski kanal Dunav - Sava, te luka Vukovara, posebno stoga što je njegova trasa nešto izmještena u odnosu na planirana rješenja iz razdoblja prije 1981. godine. Danas već relativno odmakle faze projektiranja (na razini idejnog rješenja i idejnog projekta) ovog kanala, pri čemu se može reći da je i njegova nova trasa gotovo egzaktno određena, traže da se napusti ona lokacija uređaja za pročišćavanje otpadnih voda, koja je bila predviđena idejnim rješenjem iz 1981. godine. Stoga se u suradnji sa nadležnim službama grada Vukovara i projektantima višenamjenskog kanala Sava - Dunav pokušalo iznaći alternative za moguće nove lokacije uređaja za pročišćavanje. Nakon razmatranja nekoliko varijanata izdvojene su tri moguće lokacije, od kojih se jedna (lokacija 1) pokazala uvjetno sigurnom, tj. njeno odabiranje nije ovisno o rješavanju određenog kompleksa drugih problema, dok su se ostale dvije lokacije (tj. lokacije 1 i 2) pokazale uvjetnima, jer njihovo odabiranje ovisi o prethodnom rješavanju niza pitanja.

Odvodnja otpadnih voda

Regulacija i zaštita voda

Načela i smjernice za kojima treba ići prilikom zaštite voda od zagađenja su:

Poštivanje načela održivog razvoja, odnosno onog razvoja koji zadovoljava potrebe sadašnje generacije, a ne ugrožava pravo i mogućnost sljedećih da to ostvare za sebe. Zbog toga treba ostvariti sveobuhvatnu politiku razvoja i gospodarenja vodama s posebnim naglaskom na zaštiti voda. S obzirom na to, razvojni planovi i planovi zaštite okoliša, posebno voda, moraju se međusobno prožimati. Zaštita voda, kao sastavni dio integralnog uređivanja i korištenja prostora mora poštivati načelo integralnog planiranja, integralnog razvoja i upravljanja okolišem i prostorom. To uvjetuje usklađivanja i nivelacije vodno gospodarskih osnova i prostornih planova, uvažavajući ciljeve i načela zaštite voda.

Planom za zaštitu voda utvrđuju se provođenja potrebnih istraživanja i ispitivanja kakvoće voda, mjere zaštite voda uključujući i mjere za slučajeve izvanrednih i iznenadnih zagađenja voda, planovi građenja objekata za odvodnju i pročišćavanje otpadnih voda u naseljima te izvori i način financiranja svih aktivnosti. Da bi se lakše uskladio rad komunalnih službi i organizacija sa funkcijama tijela jedinica lokalne samouprave pri građenju uređaja za zaštitu voda, njihovom redovnom namjenskom korištenju, održavanju i osiguranju sredstava, potrebno je donijeti Županijski plan za zaštitu voda koji donosi Županijska skupština.

3.6. Postupanje s otpadom

Zbrinjavanje opasnog i posebnog otpada ustrajava se na jedinstvenom i cjelovitom funkcionalnom sustavu u Republici Hrvatskoj, a zakonska je obveza županije da na svom području ustroji zbrinjavanje neopasnog tehnološkog otpada.

Zakon o otpadu (NN br. 34/95 i 151/2003) člankom 10. odlomka II Postupanje s otpadom propisao je da provođenje mjera postupanja s komunalnim otpadom osiguravaju jedinice lokalne samouprave dakle općina i grad, što je za područje Općine Borovo definirano međuopćinskim dogovorom, te se komunalni otpad odvozi na odlagalište otpada na području Grada Vukovara.

Odvojeno prikupljanje korisnog i opasnog otpada nije organizirano. Zbog obnove ratom razorenih naselja problem zbrinjavanja otpada je složeniji, stoga je prvi korak u rješavanju problema zbrinjavanja otpada izrada Studije za Općinu Borovo.

KOMUNALNI OTPAD

Na području Općine Borovo organiziranim je prikupljanjem komunalnog otpada obuhvaćeno naselje Borovo u kojem se otpad prikuplja u 100% kućanstava. Sav prikupljeni otpad odvozi se na odlagalište na području Grada Vukovara.

Postojeća manja «divlja» odlagališta nameću se kao prioritet koji treba riješiti na način kako je to napisano u odlomku IV – 3.4.1. Zaštita posebnih vrijednosti i obilježja, tj. da se ista moraju zatvoriti. Na taj bi se način spriječilo daljnje zagađivanje i neadekvatno korištenje prostora.

Za potpuno sagledavanje problematike važno je naglasiti da se u kućanstvima obuhvaćenim organiziranim otpadom (kao i u tvrtkama), komunalni otpad ne razvrstava, pa na odlagalištu završava i najveći dio otpada s vrijednim svojstvima (papir, staklo, metalni i biljni otpad,...), te gotovo sav opasni otpad iz kućanstava. Taj problem bi trebalo razmotriti u spomenutoj Studiji za područje Općine Borovo.

NEOPASNI TEHNOLOŠKI OTPAD

Problematika rješavanja zbrinjavanja ove vrste otpada u nadležnosti je Županije. Dok Županija ne osigura provođenje mjera postupanja s neopasnim tehnološkim otpadom, preporuka je ovog plana da se isti odlaže na odlagalište komunalnog otpada.

OPASNI OTPAD

Na području Općine Borovo nema izrazitih proizvođača opasnog otpada (energetskih postrojenja, crne i obojene metalurgije, prerade nafte, kemijske i farmaceutske industrije i sl.). Registrirane tvrtke u kojima se stvaraju manje količine opasnog otpada same ga zbrinjavaju na propisan način.

Međutim sav neprijavljeni opasni otpad i gotovo sav opasni otpad iz kućanstva zbog otežane kontrole, te nepostojanje stanovništvu prihvatljivog načina organiziranog prikupljanja manjih količina, zbrinjava se na nepropisan i za okoliš štetan način.

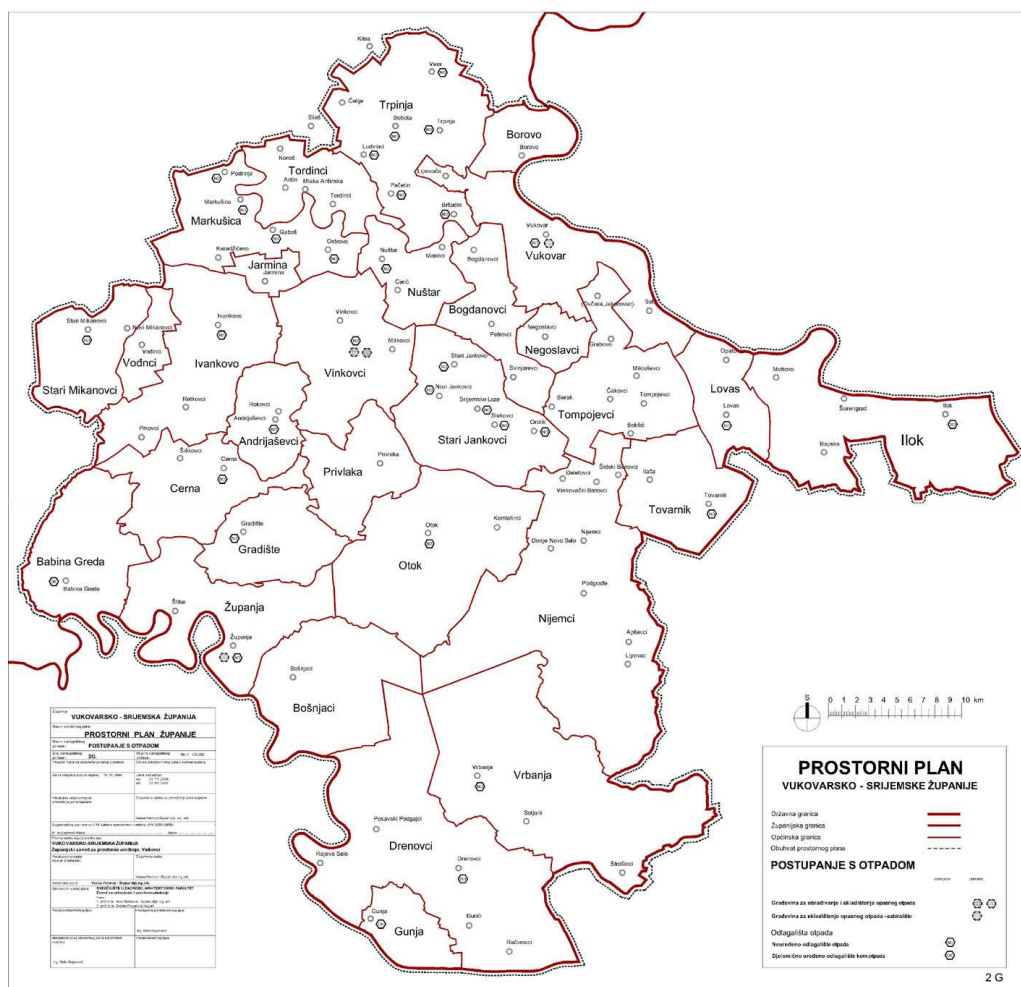
Smjernice za zaštitu okoliša i rješavanje problema zbrinjavanja otpada

Potrebno je izraditi program zbrinjavanja otpada za područje Županije koji obuhvaća

- podatke o svim «divljim» odlagalištima otpada na području Općine,
- količine, način i mjesto odlaganja industrijskog i opasnog otpada,
- provedbu interventnih mjera sanacije postojećeg stanja,
- izradu projekta zbrinjavanja otpada,
- program zbrinjavanja otpada koji će utvrditi način prikupljanja i lokacije za privremena odlagališta otpada te zatim predložiti rješenje za sustavno zbrinjavanje komunalnog, posebnog i opasnog otpada,

Realizaciju zbrinjavanja otpada treba provesti etapno:

- uspostavljanjem sustava odabranog broja većih kontroliranih deponija otpada
- zatvaranjem i sanacijom svih ostalih deponija
- realizacijom sustava regionalnog deponiranja za cijelu Županiju koji uključuje i izgradnju građevine za obradu i skladištenje opasnog otpada

Prostorni plan Vukovarsko-srijemske županije – Postupanje s otpadom

3.7. Sprječavanje nepovoljnog utjecaja na okoliš

Kvaliteta okoliša mora biti osnovni kriterij planiranja, a zaštita okoliša je sadržana u načelu integralnog pristupa planiranju i uređenju prostora kao kontinuirana i u svim segmentima prisutna komponenta. Stoga je sprječavanje nepovoljnog utjecaja na okoliš sadržano u svim dijelovima Prostornog plana uređenja Općine Borovo kroz utvrđivanje mogućnosti i ograničenja korištenja i planiranjem razvoja putem izbora najpovoljnijih opcija.

U pogledu sprječavanja štetnog utjecaja na okoliš poseban naglasak treba staviti na očuvanje najvrednijih dijelova ekosustava tlo, vodu i zrak.

Tlo je usprkos različitim onečišćenjima još uvijek vrlo dobro očuvano, pogotovo u odnosu na tla veličine zapadnoeuropskih zemalja, te kao takvo pogodno za proizvodnju sve cjenjenijih ekološki čistih proizvoda.

Tlo se onečišćuje na više načina, a zbog zaštite i sprječavanja nepovoljnih utjecaja potrebno je provoditi sljedeće mjere:

- u poljoprivrednoj proizvodnji racionalno koristiti zaštitna sredstva i gnojiva uvođenjem kontrole upotrebe količina i vrste zaštitnih sredstava te organiziranjem savjetodavne stručne službe u individualnoj proizvodnji,
- spriječiti zagađivanje zraka iz kojeg se štetni spojevi i teški metali talože u tlo,
- spriječiti zagađivanje voda iz kojih se štetne tvari također talože u tlo,
- riješiti odvodnju i zbrinjavanje otpadnih voda domaćinstava, koja otpadne vode preko propusnih septičkih jama ili upojnih bunara upuštaju direktno u tlo,
- uspostaviti sustav gospodarenja otpadom koji će omogućiti dugoročno, organizirano i kontrolirano postupanje s otpadom, a postojeća nekontrolirana odlagališta sanirati i spriječiti nastajanje novih,
- što više obnoviti površine oštećene erozijom i klizanjem,
- površine koje se više ne koriste (npr. odlagalište otpada i eksploatacija pijeska) potrebno je ponovno rekultivirati,
- spriječiti nepotrebno širenje građevinskih područja i bilo kakvu izgradnju na vrijednim obradivim tlima,
- preispitati potrebe za navodnjavanjem u svrhu poljoprivredne proizvodnje te njegov utjecaj na očuvanje prirodne ravnoteže u okolišu,
- poduzeti pravodobne mjere za saniranje mogućih akcidenata koji bi uzrokovali onečišćenje tla (prometne nezgode nakon kojih je u okoliš istekla nafta ili naftni derivati, nezgode pri prijevozu opasnih otpada i sl.).

Dio površina u općini zauzimaju šume i šumsko zemljište. Šumskim površinama treba gospodariti tako da se šumama održava biološka raznolikost, sposobnost obnavljanja, vitalnost i potencijal u svrhu što kvalitetnijeg ispunjavanja gospodarske, ekološke i socijalne funkcije šuma. Veću pažnju treba posvetiti zaštiti šuma od bolesti i štetočina te pošumljavanju novih površina pogotovo nekvalitetnih zemljišta niske bonitetne klase i predjela uz vodotoke. U cilju zaštite šuma od štetnih utjecaja potrebno je spriječiti stvaranje divljih odlagališta otpada na šumskim površinama i u njihovoj neposrednoj blizini te zabraniti upotrebu svih pesticida u blizini šumskih predjela.

Glavni izvor onečišćenja podzemnih voda na području općine su otpadne vode naselja, ispiranje herbicida i mineralnih gnojiva sa poljoprivrednih površina te nekontrolirana odlagališta otpada. Za zaštitu i sprječavanje štetnog utjecaja na podzemne pitke vode potrebno je poduzimati sljedeće mjere:

- ubrzano započeti planiranu izgradnju sustava za odvodnju otpadnih voda naselja,
- vode koje se iz sustava odvodnje otpadnih voda upuštaju u vodotoke moraju proći predtretman pročišćavanja,
- u područjima gdje nije moguće uspostaviti sustave za odvodnju otpadnih voda potrebno je uvjetovati izgradnju trodijelnih nepropusnih septičkih jama, a one koji otpadne vode ispuštaju u vodotoke i kanale za odvodnju oborinskih voda treba identificirati kao zagađivače,
- poljoprivrednu proizvodnju treba prilagoditi uvjetima zaštite uvođenjem kontrole upotrebe količina i vrsta zaštitnih sredstava te gnojiva i orijentacijom na proizvodnju ekološki čistih poljoprivrednih proizvoda,
- na razini Županije uspostaviti sustav gospodarenja otpadom koji će omogućiti dugoročno i sveobuhvatno zbrinjavanje otpada,
- zatvoriti i sanirati nekontrolirana odlagališta otpada te spriječiti nastajanje novih.

Na čitavom području Općine nema velikih energetske postrojenja, a osnovni energenti u gospodarstvu i domaćinstvu su tzv. čisti energenti (električna energija). Stoga se može zaključiti da je zrak na području Općine Borovo čist ili neznatno onečišćen.

